

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2-40

Nr. de Duminică
pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Dez. Forenco-nicea 20.
INSERTIUNILE
se primesc la admintz-
trație.
Mănușile publice și Loc. Ca-
schis costă fiecare yr 20 fl.
Manuscripte nu se bra-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

AVIZ!

Am început deja expediarea chitanțelor de abonament. Rugăm abonații noștri cari până acum nu ni-au trimis abonamentul, să binevoiască a răscumpăra chitanțele ce li-se vor prezintă.

Adm. »Tribunei«.

Scoalele noastre secundare.

De Dr. Ioan Lupăș.

Intr'un număr recent al ziarului »Pesti Hiriap« s'a publicat un lung și veninos articol sub titlul: »Scoale secundare valahe în Ungaria«, cuprinzând o mulțime de atacuri și învinuiri, aruncate fără nici un temei asupra școalelor noastre secundare.

Lipsa de orientare a celui ce a scris acest articol și a redacției, care l-a admis în coloanele ziarului său, zbiară chiar din primele cuvinte ale articolului, în care autorul se întreabă, cu vădită revoltă »patriotică«, cum e cu putință, ca în cuprinsul Ungariei să existe și astfel de școale secundare: »valahe«? (»Hát ilyenek is vannak?«). Și nu găsește alt răspuns la această întrebare cătrănită, decât »toleranța fără margini« a statului ungar față de naționalitățile nemaghiare, cărora le permite, să formeze »stat în stat« în ținuturile lor, pe unde statul ungar, nu e »reprezentat« decât prin sulțile jandarmilor. (In punctul acesta poate să aibă autorul dreptate!)

Dacă și-ar fi luat puțină osteneală să se informeze mai întâi asupra chestiunii, despre care voia să scrie înfierbântatul autor putea să-și domolească cu ușurință indignarea și revolta, care se vede că i-a pusat condeiul dela început până la sfârșit.

Frunzărind cât de puțin prin cartea legilor ungurești, ar fi aflat, că »valahii«, ca și celelalte neamuri ale acestei țări, au nu numai dreptul de a susține școale secundare proprii, jertfind și cheltuind din toată sărăcia lor sume considerabile pentru ele, ci legea le acordă totodată și dreptul de a preinde, ca statul însuși să înființeze și să susțină, pe seama lor, asemenea școale din visteria țării, în care se varsă, ca în vasul fără fund al Danaidelor, și contribuția de zeci de milioane, stoarsă din munca și sudoarea poporului român. Ori, poporul acesta are în cuprinsul statului ungar numai dreptul să plătească, să sufere și să tacă? Să priviască cu jind, cum se înfruptă și se desfătează heghemonii din toate roadele muncii lui istovitoare? Nu poate fi ceva mai dureros în viața unui stat decât a se acorda unora dintre cetățeni numai drepturi fără datorii, iar pe alții a-i năpăstui numai cu datorii fără drepturi!

Poporul român din această țară e aruncat în categoria aceeași din urmă. Căci drepturile, pe cari le are garantate în legi, rămân în cele mai multe cazuri literă moartă. Diriguitorii vieții noastre de stat, zeci de ani de arândul nu și-au împlinit datoria de a executa și legile favorabile nouă. Au fost însă totdeauna foarte exacti

și severi în executarea legilor și ordinațiilor oneroase pentru noi.

Iată, de pildă, chiar în chestia școalelor secundare, ce datorii neîmplinite are statul ungar față de cetățenii săi Români sau de alt neam, în senzul articolului de lege XLIV. din 1868, § 17: »Din punct de vedere al succesului instrucțiunii publice, al cultivării comune și al bunei stări comune, fiind aceasta țința supremă și a statului, e obligat statul a purta grije la institutele de învățământ ale sale, cât numai se poate, ca cetățenii oricărei naționalități, ce trăiesc în masă mai mare la oaltă, să se poată perfecționa în limba lor maternă până acolo, unde se începe cultivarea mai înaltă academică.«

Dintre guvernele, câte s'au perândat la cărma acestei țări, dela 1868 până astăzi, care s'a gândit, măcar un moment, să dea ființă viețuitoare acestei litere moarte a legii? Unde există în întreg cuprinsul Ungariei, măcar un liceu de stat cu limba de propunere română, slovacă, sîrbă ori germană? Dimpotrivă, și în cele câteva licee, susținute din mijloacele și jertfele noastre, limba română vedem, că pierde din deceniu în deceniu tot mai mult din drepturile ei firești, până va ajunge cu desăvârșire strîm-torată într'un unghet, cum se întâmplă la liceul din Beiuș și în parte, la cel din Năsăud.

Scoalele noastre secundare sânt însă cu mult prea puține în raport cu trebuințele vieții naționale și culturale a poporului nostru, care e un popor doritor și capabil de

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Doi prieteni.

De Ion Agărbiceanu.

Vasile Tufariu celi telegrana încremenit, cu ochii sticloși: »Fetița greu bolnavă. Amalia«. Fără nici o emoție, dădu două coroane omului care venise cu vestea. Il privi amănunțit: Imbrăcat în haine petecite, cu fața roșie, cu nasul vînat de frig. Vr'un mătorător din oraș. In restimpuri se cutremura sub fiorii căldurii din casă, și Vasile Tufariu il zise:

»Amar de tine. Ai degerat pe drum«. Il puse în culina și-i dădu de mâncare.

Fetița lui, era de trei luni la oraș, la școală. Nu-i scris nimeni înainte că e bolnavă. Acum, Vasile Tufariu, celi din nou telegramă. Rămase, fără gânduri, până ce în culina servitoarea țipă speriată, de chipul omului străin.

Atunci Vasile se sculă, leși pe niță, deschise în șir porțile cușilor, până ce nimeri la un Român, care avea sanie și cal.

In casă, lumina era stinsă. Bătu domol la fereastră, și înăuntru se auzi un glas înfundat:

»Cine e?«

— Eu, bade Niculae. Aș avea o grabă mare. N'ai putea să-mi dai sania până la oraș? Am o grabă foarte mare.

— Dta erai dte Tufariu? Apoi e întunerec amarnic, și sânt nămeți mari pe drum. Dar' dacă

zici, că-l grabă mare, tot vom face. Doar' creștini sântem!

In întunerecul odăii scăpăra un chibrit, un bețigaș de său se aprinse îndată, și omul leși în curte.

— Plecăm acum?

— Îndată ce vei fi prins cal.

Vasile Tufariu era acum și mai liniștit. Când celtise telegrama nenorocirea copilului nu-l neliniștit atîta cât gândul: »cum să ajung eu pe mîne la amiazi la fetiță? Și trebuie să ajung!« Îndată ce și-a aflat un căraș, gândul i-se limpezi: Până la miezul nopții ajung în orașul vecin la prietenul Niculae Marele. Aici, în casa lui, aștept trenul dela două după miezul nopții. Și pe amiază limi vād fetița.

Dar îndată ce și-a văzut drumul asigurat, urcând în sanie, gândurile începură să-l chinule. »Ce boală să aibă? Cum i-a venit așa dintr'o dată? Mătușa lui, Amalia, pentru-ce nu l-a înștiințat din bună vreme? Ce mulere și Amalia aceea.«

Cal, luați de adierea subțire a nopților de Făurar, alergau în galop. Stăpânul zise:

— »De merg căluții tot așa, în trei ceasuri sântem în oraș, dte Vasile. Numai de nu ne-ar fi grămădit viscoalele nămeți în cale.«

— »Poate nu vom da de nămeți« zise Vasile »Dta îndeamnă-i mereu.«

Drumul, cât ce ieșiră din sat, era însă tot mai anevoios. Stăpânul mîna cu grije, înconjura nămeții tari, și vorbea cu căluții. Vasile Tufariu, în sanie, se gândia: »Dar de nu voi afla acasă pe prietenul Niculiță? In orașel nu e nici un birț, unde să poți sta pe vremea asta. Gara e încurată.«

Ște el ce rîndueli slabe sânt aici: șeful se coboară numai cu cinci minute înaintea de sosirea trenului?

După un restimp de gândire își zise: »Ba da, pe Niculiță il voi afla acasă. El e un om foarte retras, și nu iasă sările«. Fără să-și dea seama de mersul gândurilor sale, se opri la constatarea: »Ce bine i lui Niculiță aci la oraș! Are toate comoditățile, și când ar fi să i-se bolnăvească vre un băiat, are la îndemână doctor, medicini. Da, el nu trebuie să plece, pe-un ger care înghiață răsufierea, în puterea nopții, pe neumblate.«

Se gândia acum la Niculiță. Au fost camarazi de școală, și Niculiță se alioia cu mare prietenie de Vasile Tufariu. Zîmbind dulceag i copia temele scripturistice, ședeau lângă oaltă în scaun, și tot zîmbind îi vorbea de reușita lucrărilor, de lauda profesorilor. Niculiță era un băiat supțirel și elegant, cu fața palidă și ochi bolnăvicioși. Câte-odată cerca să-i strecore lui Tufariu o hârtie de zece coroane, cari i-le făgăduise acestuia tatăl băiatului subțire. Dar Vasile nu primia. El instrucția i-o da gratuit, înroșa numai când Niculiță îi fura temele pe de-antregul. Dar se liniștea atunci, judecând: »cartea nu-i pentru tot omul. In viață poți trăi și dacă nu știi cu de-amănuntul logaritmice.«

Și, iată că Niculiță Marele și putea trăi bine în viață. Odată a trecut Tufariu în fugă pe lângă cășile lui: un întreg palat. Fie, că lui Tufariu nu-i părea rău. Niculiță nu-i ca alții, cari apucă bine în viață. El nu s'a infumurat, are ș-acum zîmbetul dulceag din tinerețe, zîmbetul cu care s'a apropiat în fiecare zi de Tufariu.

înaintare în aceeași măsură ca și poporul maghiar, dacă nu chiar în măsură mai mare. Să i-se acorde numai câteva decenii de liberă dezvoltare pe teren cultural, și se va vedea, în ce măsură însemnată e poporul român vrednic și capabil să țină pas cu oricare dintre popoarele înconjurătoare.

La 1850 cerea episcopul Șaguna numai pentru Românii ortodocși din Ardeal 18 școli secundare și anume: 6 licee (în Sibiu, Deva, Cluj, Chioar, Cohalm și Brașov) 6 gimnazii (cu 4 clase): în Făgăraș, Alba-Iulia, Sighișoara, Brad, Brețcu și Abrud; și 6 școli reale: în Hălmegeu, Murăș-Oșorhei, Hațeg, Offenbaia, Mijloceni și Șimleu. Dacă ar fi putut să le obțină și dacă Românii gr. cat. li-s'ar fi acordat de asemenea un număr proporționar, altfel am sta astăzi în cele culturale.

Dacă însă răutatea vremilor și a oamenilor n'a ținut până acum samă de îndreptățile noastre postulate, credem, că între condițiile împăcării guvernului cu Românii, despre care s'a prăsit și până acum atâta vorbă, va trebui neapărat să se cuprindă și una privitoare la asigurarea școlilor noastre secundare și la sporirea numărului lor în conformitate cu importanța numerică, politică și culturală a poporului român din această țară.

Pentru a da o dovadă mai mult despre uimitoarea superficialitate, cu care discută numital ziar ungueresc chestia școlilor noastre secundare, e suficient să amintim, că cercând a ști în termeni foarte sumari istoricul liceelor noastre, afirmă, că liceul din Brașov a fost întemeiat la 1743, cu bani grecești și reorganizat de »famosul bandit« Axente Severu, care ar fi fost »conducătorul comunității bisericesti gr.-or. din Brașov«.

De asemenea enormități ar trebui să se rușineze chiar și presa judeo-maghiară din Budapesta.

În legătură cu liceele, autorul articolului se ocupă și cu seminariile noastre pedago-

gice, militând firește pentru »statificarea« institutelor confesionale. Dar fiindcă aceasta ar costa cam scump — 30 milioane — iar »eroii naționali« din guvernul coaliționist au lăsat țării, prin excelența lor gospodărie, suveniri financiare foarte triste — omul nostru e destul de inventios spre a da guvernului actual o rețetă simplă și eficace: să lase institutele pedagogice naționale și confesionale, așa cum sunt, dar să le ia dreptul de a elibera diplome pentru învățători! Candidații de învățători să fie liberi a cerceta câte 4 ani institutele pedagogice confesionale, dar pentru dobândirea diplomei să fie necesități a face examenul final într'un institut de stat sau înaintea unor comisii, organizate anume spre acest scop.

Adâncă înțelepciune pedagogică! Adâncă și nesfârșită. Spre a o complecta se mai recomandă oarecare măsuri patriotice și pentru școlile secundare: în clasele inferioare jumătate din obiectele de învățământ să se propună în limba maghiară, iar în clasele superioare limba de propunere să fie exclusiv cea unguerească!

Și pentru ce toate aceste măsuri »patriotice«?

Pentru că școlile secundare române ar fi cele mai primejdioase »cuiburi de agitație naționalistă«, în care se cresc cei de pânura lui Vlad și Csicsó Pop (»ott nevelik a oláhokát és a pópsicsókat«) se învață ura contra Ungurilor și tradarea de patrie, se țes visurile de glorie și descendență română și de Dacoromânie«.

Câte afirmațiuni, atâtea neadevăruri! Școlile noastre secundare cresc tot atât de buni cetățeni ca și școlile de stat. S'au chiar mai buni, decât acestea, fiindcă în ele stăpânește duhul creștinesc într'o măsură mai mare, decât în școlile statului. Inspectorii statului au rămas adeseori uimiți de progresele însemnate ale școlilor noastre secundare, și când ei au fost Unguri cinstiți și neaoși, iar nu rănegați hămesii și perversi n'au lipsit a exprima păreri elo-

gioase despre munca prea intensivă și onestă, ce se depune pe aceste altare adevărate ale culturii religioase, naționale și practice.

Școlile noastre secundare se pot dispensa de sarcina de a crește agitatori, fiind această misiune o îndeplinesc foarte bine școlile de stat. Nici Maniu, nici Goldiș, nici Vlad, nici Cicio Pop n'au trecut prin școli secundare românești. În atmosfera »patriotică« a celor mai vestite școli unguerești s'a plămădit dragostea lor de neam și hotărârea de a lupta cu eroism neînfrânt pentru poporul obidit, din sânul căruia s'au ridicat. Așadar pentru a stârpi »sămânța agitatorilor«, mijlocul cel mai potrivit n'ar fi desființarea sau statificarea școlilor secundare românești, ci executarea §-ului 17 al »legii de naționalități« (art. XLIV din 1868), adică introducerea limbii române ca limbă de propunere în liceele statului, înșezate în ținuturi locuite de Români. — Căci un lucru e sigur: dacă ar fi să se premieze profesorii, cari cresc cei mai aprigi »agitatori valahi«, profesorii dela școlile secundare românești n'ar putea să obțină nici un premiu, căci după dreptate toate s'ar împărți profesorilor maghiari sau neomaghiari dela liceele unguerești. Aceștia dispun de cele mai perfecte mijloace morale și pedagogice spre a putea spori în mod considerabil numărul »agitatorilor valahi« și vor rămânea neîntrecați în arta lor de educație...

Tratatul nostru cu guvernul.
Față cu comunicatul ce a apărut azi despre tratatul nostru cu guvernul, într'un ziar românesc din Budapesta, sântem autorizați a declara în mod categoric, că des-tăinuirile ce se cuprind în acel comunicat asupra »condițiilor« de »împăcare«, sânt neexacte și provenite din sursă neinformată. — După cum am anunțat deja de repetate ori, publicul românesc va fi pe deplin lămurit, la timpul său, asupra acestor tra-

Da, Niculiță nu s'a sumșit. Chiar în vara trecută l-a vizitat pe Tufariu în satul lui. Venia cu doi domni mari, să facă o excursie prin părțile locului și nu s'a pregetat: a venit și în casa lui. Ba s'a simțit foarte bine la el, l-a lădat mâncările, l-a lădat nevasta și frumusețea copiilor, și mereu împărțea zîmbetul cunoscut în toate părțile.

Vasile Tufariu aude și acum cuvintele cu cari s'a despărțit Niculiță: »Frate Vasile, de mai vii pe la oraș și nu mă cauți, să știu că mă supăr, amarnic«.

El, ce i drept, umbă puțin pela oraș. În opt sprezece ani de muncă la sate abia de patru ori a ieșit între oameni. Dar acum are să se folosească de invitația lui Niculiță. Acum, are lipsă de casa lui, și mai ales trebuie să stea cu cineva de vorbă, până va pleca trenul.

Frigul îl pătrunse până la oase, mustața-i în ghețase strângându-i sub nas, și i părea abia acum că judecă limpede. Da, ar fi o mare nenorocire să-i fie bolnavă fetița. Poate mătușa exagerază. Poate la fetiță îi dor de el. »Hoho«, zise el tare »e peste puțină să fie bolnavă. M'ar fi avizat dela direcția școlară«.

Sania luneca acum pe un drum mai umbat, și cali începură să galopeze.

— Deacum am trecut de primejdie dele Vasile. Pe aici nu mai sânt omeți. Într'o jumătate de ceas ajungem.

Vasile însă, îndată ce sania luneca mai neted, văzu odăița mătușii Amalie, odăița puțin luminoasă, și în fund pe un păcel își văzu fetița palidă ca de ceară.

— Mână bădie Niculae, arde i s'ajungem, zise el cutremurat de arătare. Nu mai dăm priu oraș. Mergem de una la gară.

— Câte ceasuri să fie acum, întrebă Românul întorcându și puțin capul.

— Zece și jumătate.

— Ei bine, la unsprezece sântem la gară. Ce vrei d-ta să faci în gerul acesta vreme de trei ceasuri? Aici nu descuie nime.

— Știu că nu descuie.

Vasile Tufariu se hotărî dintr'una: »N'am să îmi las fetița acolo. O s'o aduc cu mine. La mine are să se facă bine. Atunci tot trebuie să dau pe la prietenul Niculiță. Când mă voi înapoia cu copila, să l știu cu siguranță acasă«.

— Să tragi totuș în oraș, bădicule. Știu unde stă d. Nicolae Marele?

— Cum să nu domnule, la casa cea cu două rânduri.

— Acolo să tragi!

— Facem — zise stăpânul și dădu bici calilor.

Ajunși la locuința lui Marele, Vasile plăi bădicului și i spuse să plece. Apoi sună. Aștepta la poartă și băgă de seamă că fereștile — sus — sânt luminate încă. »Știam eu că nu s'au culcat. Niculiță tot om muncitor a rămas«. Dar nu venia nime să i deschidă. Sună atunci a doua, a treia oră. Târziu pași începi se auziră, coborând treptele. Cheia scârțâi în broasca mare.

În întunec o femeie învâlită, numai ochii i-se zăreau. Îl întrebă:

— Pe cine cauți?

— Pe prietenul Marele.

— Al ceva cu dânsul acum, urgent?

— Da, da, stai nu l spune, să-i fac o surpriză.

— Ba, te rog să rămâi puțin. Merg să te anunț. Numele d-tale?

— Ei, drăcie ca asta! Par'că se mai întrebă de nume când vii la un prieten. Dacă chiar vrei să ști, sânt Vasile Tufariu, prieten de școală cu stăpânul d-tale.

Fabrică de parchete,

Cluj—Kolozsvár.

Fabrichează orice parchete din stejar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de cherestrea în orice mărimi, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primește prelucrarea completă a dușumelelor.

tative, a căror natură dificilă nu îngăduie o discuție în prezent inoportună încă, și pe care numai lipsa de înțelegere își permite a o aborda.

Programul de muncă al delegațiilor. Marți își vor relua delegațiile ședințele. Înainte de amiază va ține ședință secția afacerilor militare, înaintea căreia va vorbi ministrul comun de război Schönaich; după amiază secția pentru afacerile externe va intra în discuția expozeului ministrului de externe și bugetul acestui minister; Joi va ține ședință secția pentru afacerile marinei, iar Vineri secția afacerilor militare va intra în discuția programului desfășurat de Schönaich.

Alegerile congregaționale din Bihor. Ape. In comitatul Bihor alegerile congregaționale se vor efectua în 25 Oct. st. n.

Interesele poporul nostru reclamă, ca și în congregațiune să fie reprezentat prin bărbați, cari cunosc durerile și aspirațiunile lui și pentru a căror realizare sunt gata la muncă serioasă și desinteresată.

Spre atingerea acestui scop comitetul clubului comitatens și pe această cale îi face atenți pe alegători și fruntașii cercurilor electorale, să le-e parte activă la alegeri, ca astfel să asigure reușita candidațiilor partidului național.

Oradeamare, luna Octomvrie 1910.

Comitetul clubului comitatens.

Un ziar ceh despre drumul primarului Vieni la Budapesta. Hotărârea neașteptată a primarului Neumayer de a face unghiul o vizită la Budapesta, a stârnit rezonanză nu numai în cercurile politice din Viena, ci după cât ne anunță ziarul boem »Prager Tagblatt« această vizită va avea drept ecou o rupere în sânul partidului creștin-social. Ruperea se va face din cauză că o parte dintre membrii partidului aprobă această vizită, și, bineînțeles, ungurii saltă de bucurie că apropierea Vieni de Budapesta a găsit aderenți.

Episcopia sârbească din Buda. În statutul organic al bisericilor ortodoxe românești și sârbești din Ungaria se spune, că oricare scaun episcopal vacant trebuie împlinit necondiționat în termen de trei luni de zile. Episcopia de Buda cu toate acestea e vacantă acum aproape de trei

ani, fapt, care jignește foarte mult pe Sârbi. Ni se anunță din izvor competent, că Sârbi vor face tot posibilul pentru înlăturarea acestui rău. Ei vor ține mai multe adunări populare și vor protesta contra manoperei patriarhului care a dat mâna cu guvernul, voind astfel să le controleze, pentru episcopia din Buda, un băbat nedemn și urgisit. Mișcarea aceasta a Sârbilor va porni din Budapesta, unde în zilele apropiate se va ține prima adunare de protestare, la care va participa și tinerimea sârbească.

Nădăjduim, că Sârbi nu se vor lăsa trași pe sfoară de unca guvernului unguresc.

Organul partidului.

— Articol, care nu va fi reprodus de »Lupta« —

De-un timp încoace, sub pretextul că ne combate, dar în realitate pentru a-și umplea golul nesățios al coloanelor sărace de duh, organul sfărmat dela Budapesta ne reproduce articolele asupra organizării. Felul cum tratează »Lupta« acele articole ale noastre poate fi numit de-adreptul o nerozle de stil și gândire și nu merită nici atenția nici disprețul nostru. Avem însă în s-rtar o altă chestiune, de un interes mult mai palpitant pentru numita gazetă. Și credem că este momentul oportun, ca s'o desvălăm puțin mai pe larg, în fața opiniei noastre publice.

Să începem cu o anecdotă cunoscută.

Se zice că un Evreu afurisit avea un vecin de a rară bunătațe și om cu avere. Sărac lipit cum era Evreul, el avea însă dibăcie rară în ale comerțului și într-o bună zi se duse la vecinul său, ca să-i propună să facă o afacere împreună. »Eu vin cu experiența și dta cu capitalul«, zise el către bunul vecin și târgul se făcu. Dar după câți-va ani de zile banii vecinului se risipiră în negoț și pișicherul de Evreu, cu ce câștigase, se înstăpâni el singur pe firmă. »Iată, am rămas eu cu capitalul și dta te-ai ales cu experiențe«, observă Evreul, frecându-și mâinile cu satisfacție, către fostul

său tovarăș, pe care îl trântise în faliment.

Anecdota aceasta are o perfectă analogie cu cazul »Luptei«. Bunul vecin, cu capitalul și cu intenții curate, a fost partidul și reprezentanții lui, iar hămesitul jidănaș, ca napul de gol, a fost muncitorul cu vîngalacul, un omuleț cu porniri de a sluji la porțile burdiste. Și grație bunei credințe și relei gospodării a vecinului, trepădușul s'a vîrât în casa lui și a meșterit în dragă voie și broasca s'a umflat în lac, cu toate că lacul nu era al ei. Iar într-o bună zi ne pomenirăm cu rușinea că partidul e scos din casă, rămânând cu experiența, iar tovarășul asociat păstrându-și capitalul.

Până aci analogia. Cazul cu »Lupta« este însă mult mai complicat ca al jidanului din poveste. O serie de reflexiuni de ordin social și juridic pornesc să se ridice. Intre cei doi asociați la această întreprindere națională se produce o ruptură violentă, cu potrivite voturi de blam în public și cu solemnă excomunicare a pișicherului. Dar, spre surprindere generală, nimic hotărît nu se infiripă din zgomotul surd dintre culise. Zădarnic se așteaptă o limpezire a dreptului de proprietate și o intervenție energică a autorității noastre oficiale. Debandada continuă și lunile trec și Birăuțiu învârtte moara sa hodorogită și »Lupta« țipă înainte ca o stropșitură și-și zice cu aceeași gravitate »organul partidului«.

Revenind asupra cazului, să facem mai întâi o declarație. Este un om de nimica acela, care ar crede sau ar afirma, ca motive de concurență, sau pricini și supărări personale ne-ar face să stăruim asupra chestiunii. Nouă, ca ziar, »Lupta« nu ne-a stat nici-odată în cale, căci din fericire nici-odată acel organ nu a ieșit în condiții intelectuale demne de invidiat și, chiar de-ar fi ieșit, se găsea un număr corespunzător de cititori și pentru noi. Am urmărit însă tribulațiunile »Luptei« dela apariția ei încoace; am văzut diversele oscilări și neîndemânări în conducere și administrare, până la halul și scandalul public în care a ajuns și ne-am pronunțat asupra ei cu dreptul ce ni-l dă sentimentul de gelozie pentru reputația oricărui organ românesc de publicitate. Căci, pe cum veți recunoaște, ziarele noastre nu sînt întreprinderi particulare, în rostul căror n'ai avea dreptul să intervii. Ele sînt ca o instituție publică, națională, asupra căreia controlul rămîne deschis pururea și ori și cui. Ziarele noastre nu sînt afaceri particulare, pentru cari ar putea răspunde orice personaj suspect. Ele sînt o avere comună, căci reoglindesc viața unui neam întreg în cursul vremii și exprimă întregul caracter etnic al poporului. Și poporul întreg răspunde pentru ele.

Când a apărut ziarul »Lupta« lumea noastră se bucură, deoarece orice nou organ de luptă ne este un binevenit tovarăș. Faptul îndrăzneț, că a ieșit în capitala țării era mult făgăduitor și nu am găsit nefiresc, văzând că noul ziar își asumă oarecare caracter de oficialitate. Cu fundatori, cari

Femeia plecă grăbită pe scări, înfricată puțin de omul acesta cu mustațile și barba înghețate.

Dar Vasile nu mai așteptă. Plecă în grabă după femeie, și se oprî sus lângă ușa prin care dispăruse servitoarea. Oâdea să l surprindă pe Niculiță.

În casă se auziră trei glasuri:

— Cine spul că e afară? Intrebă glasul lui Niculiță. Pe acesta-l cunoștea Vasile.

— Un om cu mustața înghețată. Se vede că vine de pe drum îndelungat. Zice că vă cunoaște dela școală.

— Spune-o dată numele, femeie, cine e.

— Zice că-l chiamă. Vasile Tufariu. Aici urmă un restimp de liniște. Apoi acelaș glas, mai gros, mai poruncitor se auzi.

— Ei bine, și ce vrea? Nu l-ai întreat ce vrea?

— Eu nu. Spunea că vrea că vă surprindă.

— Ce dobitocie. Acum pe vremea asta așa de înaintată?

Acum se auzi și un glas mai subțire:

— »Dă-l afară Safto. Ce obraznici sînt sătenii ăștia și necrescuți.

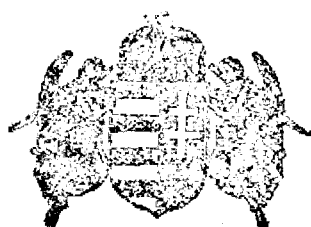
— Stai Safto, spune-i că ne-am culcat. Ori, mai bine, spune-i că nu s'acasă.

Servitoarea eși, dar Vasile Tufariu nu mai era în curte.

Pe peronul gării Vasile Tufariu se plimbă trei ceasuri până să sosească trenul. Gîndurile-l se învâltau, ca purtate de furtună. Își vedea fetița bolnavă, validă, cu ochii căzuți în orbite. Vedea apoi pe Niculiță cum se apropie, cu zîmbetul lui dulceag să-i fure temele, sau cum cerca să-i strecoare o hîrtie de zece în mână. Li auzia cuvintele de despărțire, de astăvară »Să nu cumva să nu mă cercetezi când mai vii la oraș«. De-odată începu să l urmărească o senzație urâtă, disgiatăoare: l se părea că un parazit lgreu, enorm i-a stat o grămadă de ani în spate. Acum s'a scuturat de el și-l privește cu scîrbă cu disgiust, cum se tăvălește în pulbere și nu se mai poate ridica. Când fluieră trenul se sui ușurat, ca și când ar fi scăpat de o mare primejdie.

NEUMANN M.

croitor pentru domni,
furnisorul curții ces. regale și cameriale.

Magazin de haine
pentru bărbați, copii și fetițe
IN ARAD.

aparțineau corpului legislativ din Capitală, cu colaboratori din aceleași rinduri, în frunte cu părintele Lucaciu, era, poate, natural ca noul ziar românesc să și zică »organul partidului» și să se considere drept un fel de monitor oficial al nostru.

Ce putem înțelege noi sub »organul partidului»? Înțelegem, neapărat, ziarul, căruia îi revine rolul de căpetenie în lupta politică și culturală. Înțelegem întreprinderea, făcută în numele poporului, cu sfatul și cu obolul fruntașilor. Este vorba de cea mai înaltă catedră, dela care se dau îndrumări vrednice de primit și știri vrednice de crezut. În sfârșit de un organ, care să se bucure de cea mai largă popularitate în jos și de cel mai desăvârșit respect față de străini.

Mărturisim că noi, dela »Tribuna», întrunim o mare parte din condițiile cerute pentru un asemenea rol. Organ al partidului eram și noi, ca și alți confrăți de luptă veche, cum este »Gazeta» din Brașov, căci a mărturisi, ca bază de luptă, programul oficial al partidului, implică în mod natural caracterul semi-oficialității. Cum însă credința noastră este că ziarele unui popor nu pot fi făcute pe același calapod și că nu poate să existe o absolută comunitate de idei și de proceduri, păstrând linia principiară a politicii oficiale, ne-am rezervat dreptul de neatarnare, de câte ori era trebuință, pe cum și dreptul opiniei separate, acolo, unde interesele naționale erau în joc. Nu de-asupra »Luptei» deci, ci alături de ea, complectându-o unde trebuie, accentuând mai drastic anume nevoi, pe cari oficialitatea este adeseori slită să le treacă sub tăcere, acela era rolul nostru. Noi și ceilalți confrăți avem misiunea să fim organe de campanie, să îmbrățișăm probleme, să scormonim pasiunile, iar »Luptei», singurului organ acreditat, îi revenia discrețiunea și gravitatea.

Achitatul s'a ca însă de această însărcinare? Făgăduim cu toată hotărârea! Dintr'un început conducerea unitară a lipit și s'a simțit cum noima organului oficial se întemeiază pe dibuiri în întunec. La o importanță pozitivă în viața publică n'a putut să ajungă. Vre-o acțiune de seamă n'a putut să determine. Și era fatal ca să se coboare din treaptă în treaptă în zănicu-i rost fără folos. Iar așa cum este astăzi, tăvălită în noroi, marfă de vânzare și cârpă zdrențuită în mâinile unui profan, nu vi se pare, că ea constituie rușinea presei române? Așa cum apare, cu aceleași pretenții de oficialitate, invocând aceeași protecție de onestitate oficială, tipărind aceeași proastă limbă și aceleași producțiuni de minți imbecile, nu vi se luminează încă tuturor, celor de-aproape, că această »Luptă» interlopă, nu este și nu poate fi vre-o dată »organul partidului»?

...Și acum s'a făcut toamnă. Părinții patriei sânt iarăși chemați în Capitală să hotărască asupra destinului neamurilor din această țară. Ai noștri vor vedea cu ochii mizeria și rușinea dela »organul partidului». Mă rog, nu îi se face nimănui milă de acest

avorton, — copil rachitic al organismului nostru național? Avem o calitate, noi Români: răbdarea noastră întrece ori ce margini!

Serisori din București.

Cooperative școlare. — Manevrele. — Banchetul atașărilor străine. — Exportul de cereale.

București, 30 Septembrie.

Învățătorii dela școala primară »Principele Ferdinand» din București au înființat pe lângă școala, pe care o conduc, o societate cooperativă, interesantă în felul ei, care ar fi bine, dacă ar servi ca exemplu și altora. Societatea cuprinde pe toți învățătorii și elevii dela școală. Scopul ei este cumpărarea în comun a cărților școlare și adunarea de fonduri, din cari să se ajute școlarii bo-navi, precum și cei săraci și silitori. Părinții copiilor au fost de-asemenea invitați a face parte din această societate, ale cărei scopuri sânt atât de nobile. Însemnătatea acestei însoțiri școlare este cu mult mai mare decât s'ar părea la prima vedere.

Ea dezvoltă în copil, încă de mic sentimentul de milă față de semenii săi și îl pune în situația de a putea face bine, de a putea sta în ajutorul celor lipsiți. Un caz frumos de acest fel am avut astă-vară cu ocazia împărțirii premiilor. Un elev silitor, dar bogat, a renunțat la premiul său în favoarea unui coleg sărac, fiul unui spălătoarese. Pe de altă parte în chipul acesta copiii învață a prețui păstrarea și a nu face cheltuieli zadarnice.

Capitalul societății cooperative școlare va consta din depunerile ce le vor face elevii și învățătorii, precum și din eventualele daruri, pe cari le vor face persoanele caritabile. Administrația o vor face învățătorii, împreună cu doi dintre cei mai buni elevi din clasa a patra. Revizorii școlari sânt însărcinați cu controlul. În cazul când fondurile vor permite, elevii și învățătorii vor face, pe timp de vară excursiuni mai mari spre a vizita diferitele localități însemnate din țară.

Iată un mijloc practic de a deprinde pe popor cu tovarășile. Ori câte articole de gazetă s'ar scrie, ori câte teorie s'ar face nu va putea nimica să contribuie la înmulțirea însoțirilor economice, ca această școală, pe care copiii o fac încă de mici. Exemplul ar putea fi imitat cu succes la școlile noastre populare.

Marile manevre regale, cari s'au ținut anul acesta în Oitenia, s'au terminat. Desconcentrarea trupelor va ținea trei zile. Rezultatul acestor manevre a fost cât se poate de îmbucurător pentru opinia publică și cât se poate de măgulitor pentru armata română, pentru care atașății militari străini n'au avut decât cuvinte de laudă. Starea morală a trupelor a fost mai satisfăcătoare decât ori când. Atât ofițerii, cât și soldații au dat dovezii strălucite de pricepere și de rezistență în timpul luptelor. Intr-o convorbire avută cu un ziarist, un ofițer superior s'a exprimat în chipul următor despre aceste manevre:

»Faptul că am avut un număr mai mare de arbitri, și faptul că terenele de luptă au fost absolut libere, ne-am aproplat mult de manevrele germane. Așa cum am avut anul acesta manevrele, nu se poate zice că un corp de armată a învins pe celalalt. Aceasta ar fi hotărât-o numai gloanțele.»

În cinstea atașărilor militare străine, cari au asistat la manevrele române, s'a dat aseară un banchet la otel Bulevard. La banchet a asistat atașatul militar al Turciei, Blacque Bey, atașatul Rusiei, colonelul Zankievici, atașatul Angliei, d nil colonel Eerdell Russel și maiorul Caniffe. Din partea armatei bulgare colonelul Stancioff, apoi maiorul din armata germană, Mann, căpitanul italian Costigliate etc. Banchetul, la care s'au rostit

cuvinte elogioase la adresa armatei române s'a terminat pe la orele 11.

Exportul de cereale al României n'a fost niciodată mai mare decât acum. Porturile dunărene dela Severin și până la Tulcea sânt animate de o circulație extraordinară. Mult de șlepurii circulă în permanență. Magazinele sânt pline de grâne și nu se mai găsește destul loc pentru descărcarea cerealelor. Din comunicările statistice apărute zilele acestea, rezultă că în luna lui August România a exportat 620 de milioane de chilograme de grâne. Anul trecut, în același lună nu s'a exportat decât 328 milioane de chilograme. Exportul de acum este asadar aproape îndoit. Numai grâu s'a exportat 513 milioane de chilograme. Dacă examinăm datele statistice de pe ultimii 20 de ani, vedem că în nici un an exportul n'a fost așa de mare ca anul acesta.

După informațiile sosite la ministerul de domenii, în timpul de față exportul este și mai mare decât zilele trecute. După toate calculele exportului în luna lui Septembrie și Octombrie se vor mai exporta cel puțin un miliard și jumătate de chilograme de cereale. *Correspondent.*

Lupta în comitate.

Adunarea generală a congregațiunii comitatului Albei inferioare.

Congregația de toamnă a comitatului Albei inferioare a fost conchemată în Aiud pe 10 Octombrie curent. Membrii români ai acestui municipiu au avut din nou prilej să se convingă, că sub cămașă partidului muncii, Români sânt tot atât de deconsiderați și neîndreptățiți ca și sub era coaliționistă. Congregația din Aiud este în mic licoana parlamentului țării: feudați născuți și prăsiți secondati și în mare măsură de o vreme dășin toată puterea acestui comitat. Parcă nu suntem în centrul unui comitat cu 80% români. Toată administrația e curat ungurească; abia câțiva îngână o românească păcăloasă. »Nici în Kecsk-mét, nu cred să fie mai șovinisti ca la Aiud. Domnii aceștia nu voiesc să țină seama de realitate. Când vre-un membru român i a cuvântul în românește, parcă-i cuprind lelele: unii părăsesc sala, alții încep să vorbească tare. De complexanță și jenă nici vorba. Parcă n'ar trăi din truda noastră. Li ar plăcea să nu mai fim, să nu fie cine să le tulbure apele. Ce bine și ar juca mendrele! Dar nu li se prea împlinește aceasta dorință. — Ne-au scos din administrație, ni-au stingherit, de a putea intra după drept și număr în casa comitatului dar, pace nu au de noi și nu vor avea, până când nu ni se va da ce e al nostru. Congregația actuală a fost cercetată cam de 80-100 membrii. — Intre aceștia mai bine de jumătate au fost ovrei din Alba-Iulia și celelalte centre. — Excelența sa dl. Comite suprem l'a citat pe toți cu laconicul: »Főitlenül szükséges jelenléte!»

Dintre membrii români s'au prezintat, din Blaj, Dr. Isidor Marcu, canonic; Dr. Iuliu Maniu, avocat; Gavril Pop, canonic; Dr. Dănilă Szabo, avocat; Gheorghe Bărbat, protopop; Ioan Maior, provizor; Gavril Precup, profesor; Ioan G. Păcurar, preot în Târnăveni; Aurel Harșa, preot și Oprea Popa, arădător Cenade; Ioan Maior, protopop, Aiud; Francisc Botan, preot; Iosif Muntean, proprietar, Bărbantși; Ioachim Totoian, preot Kisfalău; Dr. I. Marciac, avocat; Rubin Patiașă, avocat; Ioan Teculescu, protopop, Alba-Iulia; Emanuel Beșă, preot Zlatna; Dumitru Gola, preot Șohodol și Vasile Orășan, preot Murăș St. Iacob. Intre privitori am remarcat pe domnii Dr. Ioan Pop, avocat Alba-Iulia; Dr. Emil Pop și Dr. Ioan Moldovan, avocați în Aiud; I. Cărbăban, proprietar Vinț; Marcu Nicolae, preot în Fellud; Simeon Marcu preot în Gârbova.

Sedința se deschide la orele 10 a. m. Prezidiul îl duce comitele Szász Iosif; ajutorat de Jnczedy Joachimán — protonotar și locoșinătorul vicecomitelui Br. Bánffy.

Am onoarea a atrage atențiunea on. public asupra noului meu atelier cu instalații electrice, pentru tâmplăria **Edificiilor și mobile** în care primesc orice lucrări din ramul acesta. Scopul de căpetenie mi e să furnizez cele mai bune lucrări, pe lângă prețuri ieftine și serviciu culant.

Depozit permanent de mobile gata.

Cu stimă:

SZÉLES SÁNDOR, tâmplar artistic.

Oradea-Mare, Hármas-utca 5-7. Telefon intra și extra urban 992.

Comitele suprem pune la pertractare înainte de ordinea de zi — două interpelații — prezentate cu 24 ore înainte de membrii români Dr. Danil Szabó și Ioan Teculescu.

Dr. Szabó luând cuvântul spune, că deși are drept să vorbească în limba română să folosească de limba magh'ara, din motivul că interpelația ce va desfășura e îndreptată contra abuzurilor slujbașilor administrativi; cari durere — deși populația românească a comitatului e de 80% nu pricepe limba română. Astfel dorind să primească un răspuns mulțumitor, vorbește ca să fie înțeles de toți. Apoi trecând în revistă împrejurările prin cari a ajuns la cârmă noul guvern, și cu dânsul noul comite Szász; constată că așteptările și nădejdiile Românilor puse în noul comite — au fost simple iluzii și decepții, deoarece în loc să se întronizeze ordinea — destrăbălarea s'a potolțat chiar prin venirea la cârmă a dlui fișpan. Arată cu cazuri concrete terorismul aparatului administrativ de pe timpul alegerilor în cercurile Vințului de-jos și Ighiu; cum au fost escortați oamenii de încredere a Dr. Maniu și Valda; cum Dr. Maniu în 17 Iunie prezentându-se în Vinț, pentru adunarea datelor la petiție a fost somat să părăsească Vințul. Descrie goana dusă contra alegătorilor români din aceste două cercuri, pedepsindu-i sub diverse pretexte dela 20—100 coroane mai ales pe cei cu licența de băuturi și tutun.

Face tabloul manoperei administrative înainte de alegere: cum au năpădit finanții, pretori, jandarmi prin acestea cercuri terorizând și amenințând în fel și chip. La 4 cărciumari li-au luat licențele, pe cari nici până azi nu li-au reprimis. Drept ilustrare a acestei purcederi voimice voești: să citească decisiul direcției financiare din Aiud în cauza detragerii unui drept de licență; dar fișpanul l'a interzis. Acel decis e adresat locuitorului Oancea Niculae din Dumitrea. Fiind scrisoarea aceasta lcoana fidelă a administrației noastre, ea publicul mare românesc să fie în curat cu felul cum să judecă la noi, publicăm pasagiile interesate: Lui Niculae Oancea locuitor în Demeterpatak. *Decis.* În înțelegere cu autoritățile administrative în baza art. de lege XXV. 1. 3 și 15 alineatul II. îi detrag dreptul de cărcumărit nelimitat, pe care l'ai deprins în comuna Demeterpatak cu Nr. 324/96.

Motivare.

A trebuit să fie lipsit de licență fiindcă a săvârșit astfel de lucruri pentru cari la timpul său n'ar fi câștigat licența nelimitată. În înțelegere cu autoritatea administrativă chiar pentru acestea fapte l-s'a închis cărciuma; din care cauză înșirarea a celor motive adică o țin de nepotrivită etc. A deprins mai departe cum s'a făcut corteștea pentru candidații guvernamentali; cum feciorul comitei a declarat categoric în casa preotului din Metărd înainte bărbaiilor de încredere alui Valda că toată truda lor li zădarnică, pentru că feciorul fișpanului nu-l vole să cadă în comitatul cărmuit de el. După aceasta introducere Dr. Szabó da citire următoarei interpelații:

1. Are cunoștință dl comite suprem și dl vice-comite, cumcă oficialii administrativi din cercurile electorale Vințul-de-jos și Ighiu scundați de jandarmierie înainte alegerilor de deputați, care au avut loc la 1 Iunie curent; au oprit pe bărbaii de încredere a candidaților opoziționali să intre în comunele respective — ba acela au fost escortați cu puterea din acele comune — și dacă e adevărat, cine l'a imputernicit pe dânsul, când și pe ce bază, cu ce pot justifica aceasta procedură nelegală a organelor administrative?

2. Are cunoștință dl comite suprem și dl vice-comite că contrar dispozițiilor art. de lege XV din 1899 slujbașii administrativi au împiedecat pe oameni de încredere a candidaților opoziționali — escortându-i din comune — și astfel nu au putut să se îngrijască de trăsuriile necesare pentru ducerea alegătorilor opoziționali — și dacă știu despre aceasta, dela cine și cu ce drept au primit astfel de imputernicire, și cu ce motivează această procedură ilegală a slujbașilor ad-

ministrativi și ce fel de dispozițiuni intenționează pentru sanarea acestor nedreptăți?

3. Are cunoștință dl comite și dl vice-comite că după alegeri candidatul opozițional Dr. Iuliu Maniu venind la Vințul de-jos pentru câștigarea datelor de lipsă la petiție, autoritățile administrative din Vințul de-jos l'au escortat cu puterea și dacă știu despre aceasta dela cine când și în puterea cărui drept s'au autorizat organele administrative din Vințul de-jos la astfel de procedură ilegală, în puterea cărui drept a fost respectul despoiat de deprinderea acestui drept constituțional și legal și ce mijloace coercitive au de gând să aplice față cu protopretorul, care a abuzat de puterea oficiului? Din ce cruză întârzie răspunsul la plângerea înaintată în această chestiune?

4. Are cunoștință dl comite și dl vice-comite că slujbașii administrației după alegeri au pornit adevărat războiu contra tuturor acelor alegători cari n'au votat cu candidații guvernului, pe aceia sub fel de fel de pretexte și preveritență trasă de păr l'au pedepsit în mod simțitor, dela suma de 25 cor. până la 100 coroane, răsbunarea aceasta a fost îndreptată mai ales contra alegătorilor cărcimai și traficanți, amenințându-i cu pierderea licenței, și dacă e adevărat, cu ce și motivează această goană și felul de a pepeși așa de tare pe acești alegători?

5. Are cunoștință dl comite-suprem și dl vice-comite că slujbașii administrativi, finanții și respicienți în zilele înainte de alegeri au năvălit în ambele cercuri electorale corteșind pe față și în taină pentru candidații stăpâniri, înșiși s'au făcut propovăduitorii corupției electorale, au luat de pe perete licența unor cărciumari fără nici o motivare; la alții le a închis (închis) cărciumele și le-a pecetluit pivnițele, și în cercul electoral al Vințului de-jos cărciumele alor patru alegători și până azi sunt închise și pecetluite; dacă e adevărat, ce dispoziții volesc să le de urgență față cu această procedură voimică și ilegală a funcționarilor dela administrație și dela direcția financiară, ce față cu goana și persecuțiile îndreptate contra cărciumarilor și traficanților, ce referitor la eliberarea cărciumelor și față de redeschiderea lor?

6. Are cunoștință dl comite suprem și dl vice-comite că goana și persecuția contra alegătorilor, cari au votat cu candidatul opozițional și acum decurge, în felul că funcționarilor administrativi și după cum am auzit chiar și dl comite-suprem, pe alegătorii, cari se prezintă cu treburi și necazuri, în loc să li lumineze și să i asculte păsurile și necazurile — li îndrumază la Dr. Iuliu Maniu și la Dr. Alexandru Valda. Dacă e adevărat cu ce motivează această procedură ilegală a funcționarilor administrativi și ce măsuri volesc să lee contra acestor funcționari cari și au uitat de îndeplinirea datoriei?

La această interpelare comitele Szász a răspuns scurt, că fiind reprezentantul guvernului nu-l dator să răspundă, iar protonotarul Jochsman cu adevărate aere de vice-comite declară, că fiind cazurile aduse în interpelație cuprinse și în petiție, nu se simte îndatorat să răspundă, nevolind prin aceasta să prejudice hotărârea curiei. Recunoaște, că vice-comitele a dat ordin strict — deoarece le a venit la cunoștință, că alegătorii români nu fac abuzuri, tăind holde, vii, și comitând și alte abuzuri, prin cari se împiedecă ordinea publică.

Interpelantul Dr. Szabó a respins categoric aceste învinuiri, dovedind că atât Dr. Iuliu Maniu cât și Dr. Alexandru Valda și au făcut turneul în cerc sub paza administrației și a jandarmilor, în cea mai bună rândulă, încât administrația s'a declarat mulțumită.

Prin urmare nu Români, ci administrația începând dela comitele suprem și până la pârgarul din sat cu jandarmii și finanții împreună sunt agitatorii. Din momentul păsirei lui Maler s'a făcut agitație prin ținuta ilegală și provocătoare a funcționarilor. Pentru astfel de fapte răspunderea e a lor.

Răspunsul bineînțeles s'a luat la cunoștință;

Românii însă nu. Justiții, deși au suferit și dânsii la alegeri, au stat în rezervă — abia s'au prezentat câțiva la adunare. Dl Fogarasi a tăcut ca piticul.

Tot Dr. Szabó a adresat vice-comitei o interpelație în chestia suspendării activității reunitelor pompierilor voluntari din Blaj și anume: »Are cunoștință dl vice-comite, că activitatea reunitelor pompierilor voluntari din Blaj este suspendată începând din 8 August 1898, că magazazinul și registrele și mai cu seamă pompele zac negrijite în magazin, acele nu sânt nici când probate cum funcționează, cu un cuvânt se găsec în așa stare, încât în caz de incendiu nu se pot de loc întrebuița, stând lucrul astfel, ce măsuri și demersuri a luat dl vice-comite în raport cu declarația categorică pe care a făcut-o dl vice-comite în adunarea generală de primăvară din anul curent, în privința reactivării acestor reuniti?

Protonotarul Jochsman drept răspuns cetește demersul făcut de vice-comite pentru reactivarea reunitelor, care fiind mulțumitoare se la la cunoștință.

II. Protopopul Ioan Teculescu într'o românească — cum nu s'a mai auzit în sala comitatului — spune că de un timp încoace s'a pornit o goană nebună din partea jandarmilor contra feciorilor și fetelor de român, cari poartă brăne tricolor, ori își împodobesc capul cu frunze tricolor. Arată, că acest tricolor nu e demonstrație contra statului, că aceste colori le folosesc Români din moș și strămoși, fără gând să demonstreze, dovedește că aceste colori nu sânt colorile României, fiindcă acele sânt în altă ordine — chiar și emblema comitatului nostru încă are colorile, pe cari le poartă feciorii și fetele noastre. Dacă le confiscă dela poporul nostru și jandarmii în furia lor după aceste colori au ajuns până la vărsare de sânge, de ce nu le confiscă din prăvălii și dela negustori și fabricanți. În interesul păcii și liniștii locuitorilor Români a acestui comitat adresează următoarea interpelație:

1. Are cunoștință dl comite-suprem și dl vice-comite despre faptul, că jandarmieria deslocată în acest comitat molestează cu felurite șicane cetățeni pașnici al acestui comitat, și îndeosebi persecută fără nici un motiv locuitorii Români din acest comitat, sub diferite pretexte?

2. Are cunoștință dl comite suprem și dl vice-comite, că jandarmii confiscă brănele și frunzele: roșu, galben, vânat, cari aparțin îmbrăcămintei și portului românesc țărănesc? Pe ce să bazează această procedură și din al cul ordin se comite această ilegalitate? Aplicat este dl comite suprem și dl vice-comite să intervină de urgență, ca poporul să fie scutit de aceste șicane?

Interpelația părintelui protopop Teculescu, fiind spusă românește n'a fost ascultată cu cuvenita atențiune. Trebuie s'o spunem deschis, că dl comite suprem n'a prea stărut să facă ordine, deși s'ar fi căzut.

Vice-comitele substituit dl Jochsman cu încredere de vice-comite veritabil răspunde, că confiscarea brănelor se bazează pe un ordin ministerial din 1884, care și astăzi e în valoare. Ce e drept, unele organe administrative au depășit marginile în executarea acestei ordinațiuni, dar forul al doilea, când s'a făcut apelată, a purces obiectiv și loial, — și ca să stărnească efect, aduce de pildă cazul confiscării steagului societății meseriașilor din Blaj și pedepsirea președintelui G. Precup, care caz fiind apelat — după ce s'au convins de contrarul — au adus decisi de achitare și de eliberarea steagului. Promite că va da o circulară organelor subalterne, să purceadă cu toată obiectivitatea și numai acolo să confiste și să pedepsească, unde se fac demonstrații cu aceste colori, prin care se știrbește integritatea statului. Răspunsul s'a luat la cunoștință și patrioții circumciși au aplaudat pornirile patriotice ale dlui protonotar.

Fiind sfârșite interpelațiile referenții prezintă rapoartele după program, cari se iau la cunoștință fără discuție. La ordinea zilei sânt alegera și completarea deosebitelor comitii comita-

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Róti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expediam franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

tense ca: comisiunea administrativă, comisiunea centrală, de verificare, bugetară, igienică, de dare etc. Toate s'au constituit și completat după cum le-a propus biroul. Dintre Români au pus abia câte unul, în comisiunea administrativă însă unde se hotărăsc toate chestiile mai de seamă n'au pus nici pe unul, deși dl comite suprem după culise își exprima dorința, că ar fi bine să iei parte și dl Maniu în aceea comisiune; dar așa le dedea, că la adică și-a uitat ca de obicei, fiind vorba de valahi. Au statorit lista viriliștilor pe 1911. Români sunt luați 36 ordinari și 2 supleanți. Număr destul de respectabil, dacă toți cei luați în listă s'ar ținea de sfântă datorie să se prezinte la adunări, când cere trebuința.

S'au denumit președinții cercurilor, în cari vor fi alegeri pentru membri în congregație. — Din opt cercuri electorale, dintre cari 6 cu majoritate românească, abia cercul Blajului are președinte român pe canonicul Dr. Isidor Marcu.

Aceasta deconsiderație a îndemnat pe fostul deputat al Vinului Dr. Iuliu Maniu să ia cuvântul.

D-sa vorbește ungurește. Sala, care până aici s'a golit de auditor — la vestică vorbește Dr. Maniu îndată a fost plină. D-sa cu verva oratorică binecunoscută să provoacă la abuzurile electorale din trecut, cari abuzuri au fost în așa măsură încât câteva alegeri au fost anulate de judecătoria administrativă. — Ca pe viitor să se încunjure astfel de abuzuri și ilegalități cere să fie esmiși de președinți ai alegerilor astfel de persoane, cari garantează cu cinstea lor și cari nu sânt conduși de considerații de partid. Cere ca președinții să fie îndrumați să stea în cadrele legii respectând dreptul liber de alegere. Alegerile să fie zile de sărbătoare nu de tortură, cum a fost în trecut. Și după ce în comitatul nostu 80 procente sânt români să se observe bunăcuviință, ca președinții să fie numiți barem în proporția numerică a membrilor români. — Lecția aceasta spusă cu atâta demnitate n'a plăcut stăpânilor. Cel dintâi, care s'a forțat a fost dl substitut de vicecomite, dar și-a căpătat-o. — Comitele suprem a promiș, că va stărui să nu se facă abuzuri. Sântem curioși, ni-a uimit mult impaciența și intreruperile copilărești a unui tânăr avocat, care era atât de tulburat de abuzurile coalitiei de mai ieri — și acum și-a uitat cu totul.

După vorbirea Dr. Maniu — Români s'au retras cu toții și n'au mai luat parte la celelalte debateri. — Astfel a decurs adunarea de toamnă a comitatului [Albei-inferioare. — La 14 Noemvire se vor da alegerile pentru alegerea membrilor în congregație. Datorința noastră e să fim trei, să ne grupăm pe lângă oamenii noștri. — Preoții și ceilalți intelectuali să lumineze poporul din vreme, cum și ce are de a face. Nu mai sporindu-se membrii în congregație și prezentându-ne cu toții la adunări, vom ajunge să câștigăm ce am pierdut și ce ni-se cade după drept și datorie.

Probleme și lupte naționale.

Unitatea culturii naționale și granițele politice. Marele poet belgian *Maurice Maeterlinck* se găsește într-o dilemă. Ca ori-ce scriitor francez ținta cea mai înaltă a dorințelor sale e să fie consfințit în mod oficial ca »nemuritor«, să fie ales membru al Academiei franceze. Dar membrii Academiei nu pot fi aleși, decât supușii francezi. Și *Maeterlinck* e francez, francez prin creațiile sale artistice, prin *Monna Vanna*, prin *Pelléas et Mélisande*, *Viața Albinelor* și atâtea opere de artă cari scrise în limba franceză, aparțin literaturii franceze. Dar e cetățeanul Belgiei, al acelei Belgii care în două din cinci părți e franceză prin limbă și cultură. El nu i eligibil în Academia franceză.

Ce-i de făcut deci? »Trebuie să mă lăpăd de patria mea, spre a-i face cinste, sau, spre a nu mă lăpăda, trebuie să renunț de a-i aduce cinste?« Astfel a for-

mulat el însuș chestiunea. Afacerea a devenit o problemă actuală și toată lumea literară din Belgia se ocupă acuma de ea.

Soluțiunea cea mai firească și simplă era aproape de mintea omului și un literat belgian anonim a dat-o corespondentului ziarului *Figaro* în următoarea formulă: Admiterea necondiționată între cei 40 de nemuritori (membrii Academiei franceze), *fără deosebire de origină teritorială, a ori cărui scriitor în limba franceză.*

Argumentația cu care el motivează propunerea sa e o proclamație a principiului de unitate națională prin cultură, deasupra granițelor politice.

»Iată câștigul ce ar culege Franța însăș prin această desființare morală a granițelor sale. Academia franceză să spuie așa: »*Limba este care face patria*« și numai decât Franța va poseda în mod virtual câteva milioane de Francezi mai mult. Ar fi anxietatea intelectuală a tuturor celor ce, sub felurite flamure (e vorba mai ales de Francezii din Belgia, Luxemburg, Elveția și Canada. N. R.), gândesc și se exprimă în admirabila ei limbă, aparțin culturii sale și geniului său.

Iată o cucerire mai generală și, prin urmare, mai prețioasă decât a unei singure personalități, oricât de glorioasă, pe care ar fi cucerit o cu prețul unei jertfe mai mult sau mai puțin dureroase pentru cel ce și-a impus-o.

Nu este asta o pledoarie pentru teza ce susținem și noi pentru unitatea culturală a tuturor neamurilor, fără privire la granițe politice?

Insemnătatea orașelor pentru lupta națională Asupra acestei chestiuni, foarte neglijată la noi, vorbește un ziar polon din Germania »*Gazeta Grudziszka*«. În fața alegerilor comunale ziarul invită pe Poloni să formeze în orașe comitete electorale. Poporul polon, zice ziarul, înțelege însemnătatea alegerilor pentru parlament dar e regreabil că nu înțelege însemnătatea lor pentru parlamentele din orașe, *deși ele sânt mai importante pentru Poloni decât cele dintâi.*

Trebuie să se înțeleagă spune »*Gazeta Grudziszka*«, că orașele sânt cetățile germanismului dela care pornește și germanizarea la sate.

Dacă însă Polonii ar avea majoritatea în toate administrațiile orașenești, atunci puterea polonă ar fi atât de covârșitoare, încât Prusiicii ar pierde nădejdea și ar înceta să mai creeze noi legi și nu le-ar mai aplica nici pe cele vechi, aduse toate împotriva noastră.

Cehii au ajuns atât de puternici numai prin faptul că nu se împotrivesc numai Germanilor ci i-au alungat și din orașe. Scopul lor e de a pune mina pe administrațiile orașelor și orașele cucerite au devenit cetăți inexpugnabile ale cehismului. Acolo toți negustorii, fabricanții și funcționarii sânt cehi, acolo înfloresc industria și comerțul și formează puterea cehilor. Polonii însă pierd pe fiecare an milioane date nemților.

Când vom pomeni și la noi ferocita epocă a luptei sistematice pentru cucerirea orașelor? De sigur sub conducerea »venereabililor bătrâni« nu!

Atentatul unui polon asupra unei statui germane. Ca o manifestare a urei Polonilor împotriva »supritorilor Germani, înregistrăm atentatul muncitorului polon *Pawuozyk* asupra monumentului împăratului Wilhelm I. în Osterfeld (Germania). Muncitorul polon a pus un patron de dinamită sub monumentul întemeietorului imperului și l-a dat foc. Explozia a distrus o parte din piedestalul de piatră și a soclulul de bronz. Împăratul Wilhelm nu a fost un dușman mai mare al Polonilor decât alți suverani, Germani, și fapta muncitorului polon e probabil manifestarea urei sale generale împotriva Germanilor.

Home-Rule pentru Scoția. Comitetul național scoțian a ținut o ședință în

Edinburgh. Au luat parte și mai mulți deputați scoțieni membri ai partidului liberal. Adunarea s'a ocupat cu pregătirea unei întinse campanii politice în favoarea autonomiei Scoției. Campania va urma să înceapă înainte de deschiderea camerelor engleze. Președintele Dr. Munro Fergusson și-a arătat bucuria pentru primirea favorabilă a mișcării din partea populației scoțiene. Secretarii au raportat că din toate părțile Scoției au sosit oferte de ajutoare. S'au anunțat zeci de persoane cari vor lua parte la propagandă ca oratori populari. A sosit și o adresă dela Liga liberală din Wales care propune o conclurare în chestiunea Home-Rule.

Viitoarea întrunire publică a comitetului național scoțian va avea loc în Glasgow, unul din cele mai mari centre industriale.

După mișcarea valesiană pentru Home-Rule la care a aderat și ministrul de finanțe *Lloyd George* și pe care am semnalat-o într-una din cronicile trecute, se naște deci și o mișcare scoțiană în acelaș sens și se adaugă la cunoscuta mișcare irlandeză. Când toate trei se vor uni, va fi cu neputință să nu biruiască. Astfel ideia națională își serbează învierea chiar și în ținuturi și țări cari se credeau de mult deznaționalizate.

Cum lucrează Danezii în Schleswig-Holstein. Anul acesta »Societatea pentru cășirarea și cultivarea limbii daneze în Schleswig-Holstein« (provincie anexată la Rusia după războiul din anul 1864) a serbat al 30 a an dela întemeierea sa. Dela 1898 numărul membrilor a crescut repede. Atunci numărul lor era de 1618, în 1902 pe 2438, în 1906 de 3151 iar în 1910 de 5071. În vederea activității sale culturale, societatea a împărțit Schleswugul de nord în 192 de cercuri, scoate în fiecare an un almanah în 10.000 de exemplare și a înființat 139 de biblioteci pe cari le-a îmbogățit în anul 1909 cu 5229 de volume și a distribuit afară de asta în mod gratuit 16.207 volume în popor.

Observăm că Danezii din Schleswig sânt un popor de vreo 250—300.000 de suflete, pe când cele trei milioane de Români din țara noastră nu au fost în stare să dea *Astrei* nici numărul de 5071 de membri câți are »Societatea pentru limba daneză.«

INFORMAȚIUNI

ARAD, 15 Octomvre n. 1910.

O nouă volnicie jandarmărească. Din Ghioroc ni-se comunică un nou caz de volnicie săvârșit de jandarmi împotriva unui preot român. Părintele Romul Vățianu din Ghioroc, inimosul luptător pentru drepturile poporului, a fost atacat hoștește, de doi jandarmi și bătut crunt, fără cea mai mică vină, decât poate cea că dela alegerile din urmă a fost în fruntea Românilor cinstiți cari au luptat pentru candidatul național Vasile Goldiș.

Părintele Vățianu, venind dela Șiria, Marți seara, cu fiul său Traian, s'a oprit la Miniș la casa dlui referent Gheorghe Popoviciu, pentru a comunica ceva celor din casă. Seara, câtră orele 8^{1/2}, a pornit pe jos până la Miniș. Ajungând în fața vilei lui Vojtek, zări pe sergentul de jandarmi Zsvics, care se hârjonea cu un câne, stând de vorbă cu câțiva muncitori. Părintele Vățianu salută, dar sergentul se făcu că nu aude. Mai făcând câțiva pași, părintele Vățianu zări lângă un gard pe caporalul de

jandarmi Csapo, care îl salută cu glas înalt »Jó estét, főtisztelendő ur!»

Și numai de-odată se pomeni dl Vățianu cu sergentul Zsvics în fața lui. Ca o bestie se năpusti sergentul asupra lui și insultându-l în fel și chip, numindu-l valah puturos, trădător etc., îl lovi cu pumnul în față încât îi căzu pălăria din cap. Părintele se plecă s'o ridice. Sergentul începu să-l loviască cu patul puștii. Inzădar protesta părintele Vățianu, înzădar spunea caporalul să-i dea pace, sergentul porunci subalternului său să-l lege în fiere. Acesta, mai omenos nu se supuse.

Cu mare greu scăpă părintele Vățianu din mâna bestialului sergent, care îl urmări de aproape și-l lovi mereu cu patul puștii. În Ghioroc, un om dădu de știre familiei de cele întâmplate. Dl Vățianu îl somă pe sergent să-l urmeze la casa comună. Când sosi aci fiul mai mare al dlui Vățianu, îl văzu pe jandarm cum îl prinsese pe părintele Vățianu de gât, injurând. La stăruințele celor de față sergentul i a dat drumul, după ce părintele Vățianu a văzut că nu e chip să se dreseze proces verbal despre cele întâmplate.

Brutalitatea aceasta fără seamăn de sălbatică a turburat nu numai sătenii din Ghioroc, cari țin mult la iubitul lor preot, ci și locuitorii celorlalte comune. Jandarmul a fost denunțat atât ministrului de honvezime, cât și comandai jandarmilor. Știind însă cum se termină anchetele oficiale, părintele Vățianu a făcut împotriva lui proces și înaintea judecătoriei de ocol din Radna, pentru despăgubire, ca să se poată constata în mod oficial, din ce fel de oameni e alcătuită jandarmeria noastră.

Reprezentantul părintelui Vățianu e distinsul avocat Dr. Romul Veliciu din Arad. Exprimăm dlui Vățianu în numele nostru și al tuturor celor cari îl cunosc cea mai sinceră simpatie.

— **O nouă acuză.** În zilele aceste procurorul I. a înmănat hânicului nostru luptător Dr. Aurel Lazar, avocat în Oradea mare, actul de acuză, pentru agitație comisă în trei rânduri, când s'a ținut vorbirile de program în comunele Cănașd, Suplac, Agriș.

Marșorii de căpetenie, la cari se provoacă acuza sânt: Fildán Aurel, Rckszin Aurél și Bottó Jozsef, toți trei români (?) și toți trei notari. Ci că acest din urmă ar mai avea și o apropiată legătură de nemotenie cu acuzatul!

— **Conflict la granița austro-sârbă.** «Die Zeit» din Viena primește din Sarajevo următoarea știre: Nu de mult s'a întâmplat în apropiere de Selina un penibil conflict de graniță:

Pe râul Drina se află o insula care este udată numai pe un singur mal de apă curgătoare; restul insulei e înconjurat de un braț de apă moartă. Niște țărani bosniaci, cari tălau lemne pe insulă, au fost gonțiți de jandarmii sârbi.

A doua zi țărani se întoarseră protejți de 70 jandarmi comandați de un căpitan. Ei fură întâmpinați de jandarmii sârbi, în număr mai mare încă.

Șeful postului de jandarmi sârbi ceru jandarmilor austrieci să părăsească insula.

În cursul dierovălelor un sergent maior sârb fu împușcat. Atunci jandarmii sârbi primiră în ajutor pat u companii de infanterie, cel austrieci șapte companii. Sârbii începuă să tragă în aer pentru a provoca pe austrieci.

Această situație critică atrase după sine vehemente tratative diplomatice.

— **Logodnă.** Minerva Baci și Dr. Valer Popol, logodiți. Hațeg, Octomvre 1910.

Felicitările noastre.

— **Greva din Franța.** Aparențele împăcării sânt tot mai favorabile și de smândouă părțile se arată semne de înțelegere pașnică. În multe părți din jurul Parisului greviștii s'au prezentat la muncă și astfel ieri numărul trenurilor în circulație e aproape normală, iar trenurile societății Orleans sânt în regulă și aproape toți mecanicii au reluat munca.

La societatea de sud mișcările greviste nu au prea prins, iar cel puținii cari au părăsit munca, au fost repede înlocuiți. Greva muncitorilor dela uzinele electrice încă a rămas fără rezultat. Primejdia însă nu a trecut nici acum și se poate aștepta în toată clipa ca greva să izbucnească și mai vehementă.

Guvernul a aflat că funcționarul dela tren au un mare fond pentru grevă și interesându se au aflat că aceasta s'a depus la socialiștii belgieni, unde e alimentat mereu.

— **Scandaluri la bursa din Brăila.** Un incident penibil a avut loc ieri la bursa din Brăila. Dl Lindner inspectorul societății austriace Lloya s'a luat la ceartă cu proprietarul unei firme din localitate. Cearta s'a sfârșit cu bătae și dl Lindner a fost snopit dea binele rămânând și cu un ochi umflat pe urma unui pumn bine potrivit.

— **Moștenirea lui Kainz.** Ziarul berlinez »Börsencourier« aducea știrea că după moartea cunoscutului actor Kainz pe lângă piesele lui cunoscute au mai rămas încă una care tratează tema »Tristan și Isolda«. Artistul a predat piesa aceasta unui vechi prieten al său pe când era încă în viață.

— **Cucerirea aerului.** La meeliugul aviatic ce s'a ținut în America pentru parcurgerea distanței dintre Chicago și New York cel dintâi care a luat lupta cu înfruntul a fost aviatorul Ely, dar la o depărtare de abia 13 kilometri dela plecare a fost silit să aterizeze și să abdică de participarea la concurs.

Întreagă America așteaptă cu multă nerăbdare rezultatul acestui meeliug care abia cu un an în urmă era un vis numai, care părea inaccesibil. Drumul dela Chicago până la New York are o lungime de 980 kilometri și parcurgerea acestei distanțe ar însemna cel mai de seamă eveniment în istoria aviatice. Căci nu e ușor să înfrunți cu un aeroplan subred această uriașă distanță, pentru învingerea căreia de când s'a început lupta pentru cucerirea aerului cu aparate mai grele decât acest element, încă n'a concurat nimeni. Se va da desigur o luptă disperată între aviatorii americani, atât pentru câștigarea premialului cât și pentru a și smulge lauri izbândei.

Drumul acesta aerian va dura, pe lângă un maxim de celeritate, șapte zile întregi.

Dintre aviatori au sosit deja în Chicago, Curtiss, Hamilton, Willard, Post, Me Curdy, Baldwin și englezul Radley, care încă e pe drum. Afară de cel dintâi și cel din urmă toți s'au prezentat la concurs. Premiul pentru parcurgerea acestei distanțe e de 30.000 dolari și a fost dat de ziarele »Chicago Evening Post« »New York Times« și milionarul Clifford Harmon.

Participanții la concurs nu au fixat ce drum vor urma dela Chicago până la New York dar vor alege probabil linia ferată New York Central, care are lungimea de 950 kilometri, trecând apoi peste orașele Hammond, Valparaiso, Cleveland, Buffalo, Syracuse, Albany și Kingston.

— **Intâlnirea duor suverane.** Din Brașov se anunță că regina Emma din Hollanda, a sosit ieri cu trenul accelerat de după amiază în localitate pentru a vizita pe M. Sa regina României. În gara din Brașov a așteptat M. Sa regina Carmen Sylva și suita. Intâlnirea celor două suverane a fost foarte călduroasă și dela gară au plecat cu automobilul la Sinaia. Suita celor două regine le urma în două automobile.

— **Boala prințului Alexandru al Serbiei.** Din Belgrad se anunță, că prințul Alexandru, moștenitorul tronului sârbesc, de când s'a întors dela manevrele regale din anul acesta dela Niș suferă de tifus. Din Viena a fost chemat grabnic specialistul Kvoitek, care azi, Sâmbătă seara va merge la Belgrad. Boala ce-i drept, este gravă, dar medicii spun, că ea nu dă semne serioase de îngrijire. Curtea regească și guvernul cu toate astea au luat toate dispozițiile pentru moștenirea tronului la caz că va urma catastrofa.

— **Un nou cavaler al ordinului de onoare.** Din Paris vine știrea că guvernul francez la inițiativa ministrului de externe a conferit lui Guglielmolo Ferrero, cel mai mare istoric al Italiei, crucea de cavaler al ordinului de onoare.

— **Trandafirul și răceala.** Zilele aceste s'a făcut o descoperire foarte interesantă cu trandafiri din care se adevărește că aceștia ar fi doctrina cea mai cu efect contra răceii. Experiențele s'au făcut la congresul farmaceutic din Berlin — ținut de curind, când un farmacist a prezentat într'o cutie mai multe hapuri de trandafiri. Cea mai de seamă parte a hapurilor — în care constă și efectul — e lichidul de trandafiri »Duce of Edinburgh« în ultima destilație. Oleiul acestor trandafiri are particularitatea că omoară imediat microbil răceii din organism.

— **O bombă supt tren.** De câțiva vreme atentatele contra trenurilor se repetă zi de zi. După cât se anunță din Salonic, ieri un nou atentat a fost îndreptat contra unui tren de marfă sârbesc, care ducea un mare transport de vite. Atentatul a fost săvârșit cu ajutorul unei bombe, pe când trenul se apropia de gara Ad-saria. În urma exploziei locomotiva și șase vagoane au deraiat zdrobindu-se. Un frînar a murit în urma zguduțurii. S'a făcut o anchetă pentru a descoperi pe vinovați.

— **Meteorii cometei Halley.** Din Iohannsburg (Africa sudică) se anunță, că acolo în noaptea de 3 Octomvre s'a văzut un meteor de o splendoare ne mai pomenită. Orașul întreg era luminat ca de ziua. Privelește aceasta frumoasă a ținut trei minute. Intre Arapi a domăit o panică de nedescris pentru că ei le-au de credință că acum se va sfârși lumea. Astronomii sânt de părere, că în 18 Octomvre pământul va ajunge în roiiul meteoarelor, pentru că atunci va atinge punctul, prin care a trecut pe la jumătatea lunelul Martie cometa Halley. În cursul cometelor sânt împrăștiți o mulțime de meteori, și de aci la timpul anumit locuitorii pământului probabil li se va oferi o privelește admirabilă. Despre meteorul din Iohannsburg se crede, că și el este o bucată din cometa Halley.

— **»Vreme Nouă«** e titlul celei mai noi reviste literare ce apare la Băbeni, Bistrița, în România și are în fruntea comitetului de redacție pe binepreciațul nuvelist I. Ciocărlan. Comitetul se compune în parte prevalentă din învățători și și-a ales frumoasa țintă de a »îndepărta toate piedecile ce au stat și stau în calea concentrării tuturor forțelor culturale dela sate« în țară. Sumarul primului număr, pe care îl primim și la redacție, îl publicăm la rubrica »Bibliografie«.

— **Monumentul lui Shakespeare pe mormântul lui Iuliei.** Vederea cea mai poetică a Veronei (Italia) este o bisericuță, în care, se spune, este înmormântată Iulia Capuletti, amanta lu Ro-

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.
6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor.
Fotografii executate splendid pe pânză tot atât.
pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

meo Montecchi. Nici nu se știe, dacă Iulia a existat cândva, dar cu toate acestea italienii pretind a-i fi găsit mormântul. De-asupra mormântului se află, până acum, un sarcofag în formă de vană, în care vizitatorii își aruncă fiecare cartă de vizită. Orașul Verona a hotărât încă la începutul anului ridicarea unui monument comemorativ lui Shakespeare de-asupra mormântului Iuliei. Monumentul este lucrat de sculptorul Renato Catani. Desvălirea monumentului va fi împreună cu mari serbări, la cari va fi reprezentat și guvernul englez și va avea loc Duminecă, 16 Octomvre.

— **Corul Asociației din Arad își va începe probele Marți, 18 Octomvre n., seara la orele 6. Membri vechi ai corului precum și aceia cari doresc să ia parte activă în cor sânt rugați cu toată stîmă să se prezinte toți în ziua fixată în localul »Asociației« (Școala centrală) din curtea bisericii gr. ort. române.**

Invitări speciale nu se trimit.

— **Împăratul Wilhelm și studenții.** Din Berlin se anunță, că la prânzul de gală din castelul regal, dat cu ocaziunea jubileului universității, au fost invitați și au participat și cinci studenți, cari făceau parte din deputațiunea jubiliară a studenților. Împăratul Wilhelm a dat fiecărui student câte o fotografie a sa provăzută cu autogramul său sub care se află scris: »Întru amintirea jubileului de o sută de ani a universității din Berlin, Wilhelm II, Imperator rex«. Împăratul s'a purtat foarte amabil cu studenții și i a îndemnat să se abțină de la consumarea prea mare a alcoolului, ci urmând pilda studenților americani, să se ocupe mai mult cu sportul.

— **Aviz corurilor românești și iubitorilor de muzică.** A apărut și se află de vânzare la »Librăria Tribunei« *Dor și iubire*, colecție de cântări pentru cor de Constanța Savu. Colecția este lucrată în temnița Sighetului, unde autorul a petrecut 6 luni, și conține motto, doine și cântări populare de o frumusețe rară.

Un critic muzical român cunoscut se exprimă despre compozițiile dlui Savu în modul următor: »Compozițiile dlui C. Savu au mult farmec. Mai ales am descoperit în ele adevărate accente românești, ce seamănă mult cu doinele italiene. Se vede afinitatea geniului latin în ele. Originalitatea dlui Savu în aceste compoziții e bine pronunțată, etc. Prețul 2 cor. 50 fil. (Lei 2'80) plus porto poștal.

x **Când cumpărați ochelari, a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințos, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiari, barometre de prima calitate. Reparaturile se fac cu pricepere și grabnic.**

x **Sanatorul »Liget« a Drului Iakob în Budapesta primul sanator pentru boale interne din Europa, dispune de toate mijloacele de vindecare și laborator pentru examinat. Mii de diabetici, reumatici, bolnavi de splină și de inimă, cari pînă acum au cercetat sanatoriile din străinătate, acum vor găsi institut corespunzător aici în țară, așadar această instituțiune culturală cu poziție admirabilă împlinește și un gol. Sala cea mare a mașinelor mecanice de vindecare a sanatorului este provăzută cu mașini după sistemul Zander și cu scâlzi aeriene.**

Mihai Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolozsvár) strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public român.

x **Recomandăm bisericilor și preoțimeii magazinul de lucruri bisericesti al lui SUBOTHA SANDOR din TIMIȘOARA interurban, str. Lonovits în fața otelului Ungaria înființat cu 25 de ani înainte de asta, ca cele mai sigură sursă de cumpărat din toată țara. Aici se găsesc orice aranjamente și papuri pentru biserici. Bisericile și preoțimea beneficiază de reduceri la preț.**

— **»Balul costumat din Arad«.** În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, se ia de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școale de fete.

Dentist român în Arad.
VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efeptuiesc gratis. Celor din provincie se efeptuiesc lucrările în aceeași zi.

ECONOMIE.

— Sfirșit. —

Cât privește comerțul, în general se potrivesc cele zise referitor la industrie, iar în special adăugăm, că aici — afară de instituția băncilor noastre — nu avem, putem zice, chiar nimic ca organizare. O singură societate pentru promovarea comerțului avem — pe cât știm — în Brașov și și aceea arată că muncește mai mult în »procese verbale« decât în fapte — fără supărare! Și acum ajungem la băncile noastre a căror organizare adeseori o amintim, accentuând anume că o avem. Băncile noastre — e drept — formează o rețea de societăți comerciale, cari mai toate stau pe aceleași baze și având aceleași scopuri »ajutorarea poporului și creșterea lui în spirit economic« etc. etc., — cum zic statutele lor. Ele stau în mare parte în legătură unele cu altele prin firea lucrului, sprijinindu-se reciproc. Stau însă în special în legătură, fiind cele mai multe dintre ele membrii la însoțirea »Solidaritatea« care desăvârșește organizația băncilor prin menirea și cercul său de activitate. Am avea dar într'adevăr — ca formă — o destul de completă organizare în ce privește băncile, organizare ale cărei efecte ar putea fi simțite — în bine se înțelege — în toți ramii de ocupațiune ai vieții noastre economice. Și de ce n'ar fi așa?

În jurul băncilor noastre sânt grupați astăzi cei mai de seamă oameni pe cari îi avem noi. Ce n'ar putea face aceștia pîntru progresul nostru pe teren economic, folosindu-se de formele date ale organizării băncilor noastre? Ne place să accentuăm adeseori, că institutele noastre de bani, nu sânt simple afaceri de câștig, ci ele îndeplinesc și anumite misiuni umanitare și culturale la poporul sărac și lipsit în toate privințele și nu tragem în general la îndoială această însușire a băncilor noastre. Dar ea nu se manifestează în măsura, în care s'ar cuveni și în care se simte lipsa de ea. Băncile noastre, nu toate încurajează în mod conștient și pronunțat alți ramii de producțiune la poporul nostru, ca industria și comerțul propriu zis, ci multe din ele se mulțimesc să-și vadă de treburile lor, strict dictate de firea lor ca institute de economi și împrumut. C-ice sânt la conducerea lor: direcțiunea și comitetul de supraveghiere, ca privați își dau de regulă și mai puțină osteneală — onoare excepțiilor — să cunoască lipsele noastre pe teren economic și să le saneze prin influența lor ca oameni privați și conducători de bancă. Să ni-se ierte această acuză, care — repetăm — cu excepțiunile cuvenite, privește pe foarte mulți dintre conducătorii băncilor noastre și azi aproape singurii conducători și îndrumători firești ai vieții noastre economice în general.

Ca semn, că nici chiar des accentuata organizare a băncilor noastre nu se validitează cum ar trebui și cum formele date lor legădui, servească d. e. faptul, că băncile noastre cu toată rețeaua lor puternică nu sânt în stare să facă imposibilă nici astăzi înființarea de aite și aite bănci hibride și nereclamate de trebuințe reale la poporul nostru. Iar ca dovadă de puținul interes, pe care l au conducătorii noștri financiar economici de azi — conducătorii după ocupațiunea și legăturile lor — pentru interesele generale ale poporului nostru pe terenul economic, aducem împricu area, că la noi nu se știe, respective nu-și la nimeni osteneala a discuta o chestiune economică oricât de importantă ar fi; același câțiva muncitori îi găsim încercând să trezească în scris sau cu vorba interes pentru cutare sau cutare chestiune economică de valoare generală pentru poporul nostru.

Foite noastre de specialitate puțin câte le avem nu sânt sprijinite după cuvîntă nici în privința materială și nici în cea morală. Din atîția și atîția, cari se pretind conducători și îndrumători economici, cât de puținul se arată măcar și numai cu cuvîntul ca atare, discutând lipsurile

noastre și dând soluțiuni și directive nouă în viața noastră economică.

Am arătat în cele de mai sus pe scurt aceea ce avem și mai ales aceea ce ne lipsește încă în organizația noastră economică așa de necesară și apelăm la toți factorii mai de seamă și cu influență la poporul nostru, să caute a umple golul, care se simte în această organizare, căci e timpul să nu mai orbecăm în cele economice și să avem un program bine stabilit de muncă și puterea de a-l executa. »Rev. Ec.«

BIBLIOGRAFII.

Diaconul Ștefan S. Popescu:

Câteva observațiuni referitoare la decadența catolicismului și la unelirile lui în România a 50 fil — 5 fil porto.

Iosif Popu. Conceptul juridic de națiune naționalitate la Ungaria. Românii și Dacoromânismul. Studiu politic a 2.— și 10 fil porto.

A apărut: *Vremea Nouă*, anul I Nr. 1., revista de propagandă culturală la sate, cu următorul sumar: Cuvînt înainte, Comitetul. Cultura gustului de citit prin școală — Ap. D. Culea. Direcțiune practică — P. Ștefănescu, Tribuna politică — A. Necola, Relativ la congresul învățătoresc din Constanța — C. Cosmiuc, Cursurile de vară dela V. de Munte — D. V. Tonl, Poteca Ispitel — I. Ciocărlan, Plop stingher (joezie) — N. Dragoș, Legea Moșnenilor sau Răzeșilor — D. Sărbescu, Cugetări — N. Iorga, Cronică, Înștiințări etc.

Abonament 4 lei pe an. Adresa administrației: Băbeni-Bistrița, Vâlcea, România.

În tipografia »Neamul românesc« din Vserenii de munte au apărut:

Stavrinos, Povestea lui Mihai-Vodă Viteazul: În versuri. Pr. — 15 bani

A. Chénier, Oaristys, bucolică după Teocrit. Din franțuzește de M. Iorgulescu. Prețul — 15 bani.

Gr. G. Petrov, Datorie de episcop, poveste. Prețul — 50 bani.

N. Iorga, Viața femeilor române în trecutul românesc. Prețul cor. 1.75.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Cele mai bune

oroloage de turn

le pregătește:

Nádler A.

urmașul lui Leutwyler F. E.

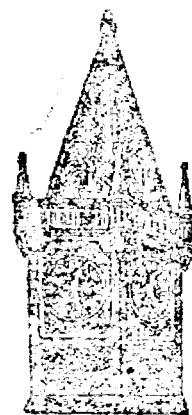
**Budapesta, VII,
Strada Práter Nr. 9.**

- Execută și invențiuni. -

Preț-curent și prospect
— la dorință gratuit. —

Acci cari se vor provoca la
ziarul Tribuna primesc favor.

- Fondat în anul 1891. -

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eilz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. z.

„DRĂGANUL“
Institut de credit și economii în Beiuș.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de practicant la institutul de credit și economii »DRĂGANUL« din Beiuș, prin aceasta se publică concurs cu termen până în 1 Noiembrie st. n. 1910.

Salariu anual K 1000.

Reflecții la acest post au să dovedească, că au absolvat vre-o școală comercială superioară, indicând cunoștința de limbă precum și praxa ce au făcut până acum.

Acel recurent, care va dovedi o praxă mai îndelungată la alte institute, fiind ales, va fi salarizat cu K 1200 la an, și i-se va pune în prospect numirea de oficiant după un timp de probă de 6 luni.

Cererile și documentele sunt a se înainta la adresa direcțiunii »Drăganul.«

Postul este de a să ocupa la provocarea direcțiunii momentan.

Direcțiunea.

Un cand. de avocat,

cu praxă de a lucra și pentru activitate independentă la judecătoria, poate afla aplicare în cancelaria mea avocațială dela 1 Noiembrie n. 1910.

Nagyszentmiklós, la 12 Oct. 1910.

Dr. Nestor Oprean.

De Inspectorul școlari de stat recomandat și în mai mult ca

100,000 de exemplare întrebuințat este

Koós-Goldiș
Abecedar
maghiar

prețul 40 fil. A șasea edițiune, în anul 1908 apărută și aprobată.

Cu aceasta și cu „A doua carte“ (a 3-a edit. 1910) prețul 40 fil. și a dat preferința ușor și cu mult progres instrucțiune în limba maghiară.

Exemplare pentru învățători și cataloage despre cărți române pentru școlile populare și medii din edițiunea lui Zeidner stau gratis la dispozițiune.

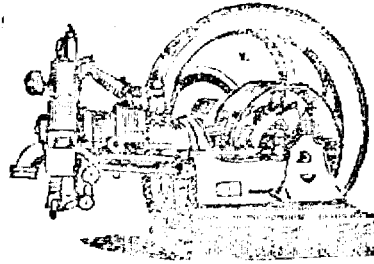
H. ZEIDNER, BARSSÓ

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic:

vin vechiu și nou
de Măderat.

Fabrica de motoare A. G.
din Drezda.
Cea mai veche și mai mare fabrică de motoare din Germania.

Expedează renumitele motoare și locomobile de benzin, ulei brut, gaz și petrol precum și motoare absorbitoare de gaze. — — —

Noutăți neîntrecute.

— Generator absorbitor de gaze — UNIVERSAL.

Spesele de mănare și puterea de cai costă numai 1 fil. pe oră.

Reprezentat general:

Ignác Gellért & Comp.
Budapesta, Teréz körút 41. — Telefon 12-91.
Garanță deplină. — Condițiuni favorabile de plată.

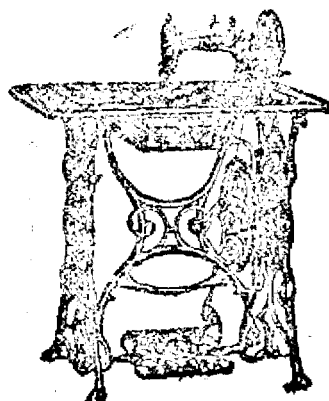
KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte în Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane bisericești.

Ține în depozit cruci mari pentru drumuri de țară și duleie.

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,
atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut PFAFF de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile. Telefon nr. 459. Preț-curent la dorință trimite gratuit.

Birou de informație.

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un **Birou de informație.**

Ori-ce informație referitor la petițiile înaintate la ministerii, Curie, judecătorii etc., ori-ce informații comerciale și în general în ori-ce cauză — dau în decurs de 2—3 zile, ori-și-cui rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Fac mijlociri comerciale, comande, etc. etc.

Taxa pentru informație 3 cor. și apesele de poștă pentru răspuns.

L. Olariu, Budapesta,
Budapest, Lajos utca No. 141. III/19.

Credit pe ipotecă, pe cambii și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Să nu se ia nime

după reclamele șgomoase și înainte de ce și-ar cumpăra ghețele de trebuință să cerceteze magazinul de **incălțăminte** pentru bărbați femei și copii Asociației pantofarilor din Arad (Czipészek term. Szövetkezete) Szabadság-tér No. 14, unde să găsească ghețele lucrate de mătreaștri și calfele din localitate pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Atrag atenția onorabilului public asupra atelierului meu de **spălătorie și culorare chimică** existent de peste

50 de ani

cea mai veche în ramul acesta. Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.

FEICHTINGER J.
Kolozsvar

Str. Paris 5. Telefon 577.

Schimbare de local!

BEREGSZÁSZY LAJOS

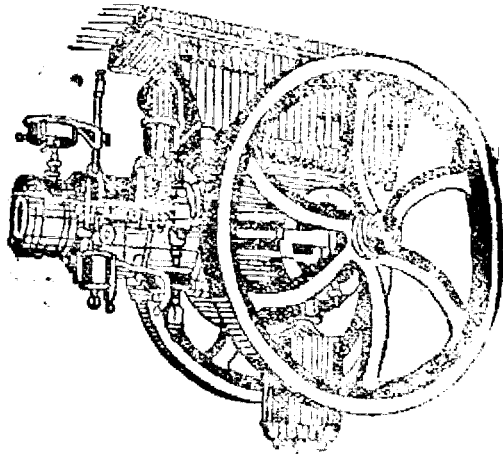
blănar de modă pentru domni și dame și-a schimbat localul din piața Pestelui nr. 13, în strada Deák Ferencz 32 (casa Sarlot).

Schimbare de local!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că primesc, orice comande de blănărie, prefaceri, reparaturii îngrijiri peste vară, pe lângă prețurile cele mai moderate. Cerând sprijinul on. public, rămân cu distinsă stimă:

Beregszászy Lajos, blănar.

SZABÓ és TÁRSA, BUDAPEST, V,
 acum Strada Báltory 22. mai înainte Gyár-utca.
 Preț-curent trimite gratuit. — Motor brevetat ori-
 ginal svedian „OLINDER“ cu olei brut.

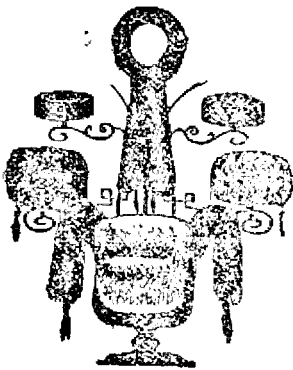
Motoarele brevetat „OLINDER“ se află
 numai la noi. Garanția cea mai extremă.

Correspondențele să se adreseze supt Strada Báltory No. 22 și nu Gyár-utca. — Prețuri moderate.

**Magazinul de blănărie și jocărie
 Ilie Ștefla**

Sibiu—Nagyszeben, Grosser Ring No. 18.

Iși recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boale căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrute cu gust. Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalilor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

NIKOLIN - Timișoara - (Centru).
 str. Takarekpenátár 4.

Articole de coafură specială.

Chignon, împletituri, turbane, plete, transformării, peruce, bandouri.

Specialități de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

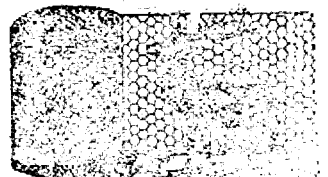
Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

Primul salon pentru conservarea, ondularea, spălarea, culorarea și curățirea părului din Ungaria de sud. : Prețuri moderate. :

Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț-curent gratis și franco.

**Fabricație din țară prima calitate!
 Stoboare de sârmă tari și trainice!**

In atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, p. vile grădini, terenuri de vi-nătoare etc.

PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă
 BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz.
 Telefon 120-89. — — — Telefon 120-89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

!! Cele mai frumoase rețele !!

Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coșnițe pentru nisip, burlane pentru schintel, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și stocuri pentru fereste de orice mărime.

:: Liste și prospecte de prețuri se trimite gratis. ::

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă ziua și la lumină. Cântăreață tinăra 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seilert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soiul. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine măi-muțe și câini de soiul se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la los în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
 Oradea-mare-Nagyvárad.
 Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

M. Schromm
 mehanic
 Brașov—Brassó
 Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot felul de lucrări atingătoare în aceasta branșă, precum: mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Toți cei ce se adresează către noi primesc o **carte gratuită**

și franco. Jertfa aceasta o aducem numai ca să atragem atenția lumii suferințe asupra efectului curei de electricitate. Mulți bolnavi încă nu știu că curentul galvanic se poate folosi cu rezultat favorabil contra nervozității generale, a reumatismului, a neuralgiei, perturbații de de mistuire, insomnie, dureri de cap, tot felul de apariții de slăbiri și contra multor boli femeiești.

Cartea ce o trimitem în plic gratuit și franco, nu e listă de prețuri ci un tratat științific, ușor de înțeles, scris într-o limbă populară, deci accesibil pentru ori-cine.

Institutul de ordin med. Electro-Vitalizer,
 Budapesta, Semmelweiss-u. 4. félemelet 51.
 Ordinează: peste săpt. dela 10—1 și dela 3—6 ore
 Duminica și în zile de sărbători dela 11—1 oră

Cupon pentru o carte gratuită.

Cătră
 Electro-Vitalizer Inst. de ord. med.
 Budapest, Semmelweiss-u. 4. félemelet 51.

Binevoști, vă rog, a-mi trimite o broșură din lucrarea d-v: „Tratat despre electrograpia modernă“. Gratis și franco.

Numele

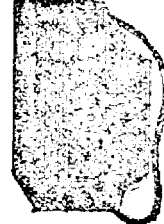
Comuna

Județul comit.

Să se taie afară.

Horváth István

fabricant de instrumente muzicale în
 Budapesta, Rákoczi-ut 51.

Recomandă pe lângă prețuri moderate pianuri, cimbale, pianine, violini, flaute, harmonice, precum și tot felul de instrumente muzicale. Prețul scoalei Kulifay pentru învățatul cimbalei 7 cor. Țin în depozit piese românești pentru cimbală. Catalog (ilustrat) de prețuri la dorință se trimite gratis și franco.

Dózsá János

măiestru -
 cojocar în
 Nagyvárad, Zöldfa-passage Nr. 9.

Se recomandă ca măiestru perfect în ru prepararea tuturor articilor aparținătoare acestei branșe precum:

gulere preparative, gulere boa, manșoane (muff) în executare modernă și după cel mai elegant gust. Blane și tocuri de picioare, etc

Reparaturile se execută prompt.

JOBĂGIA

până în veacul XV-lea

Prețul 3 Cor.

Se poate căpăta la **Librăria Tribunei.**

Telefon 594. Telefon 594.
 Institut de împrumutat pânze de dril și saci.
BRAUN MIKSA
 negustor de fuior in și urzică.
 ARAD, Piața Boros Béni Nr. 1.
 Depozit pentru desfacere:

Saci	Fuior	Sfori de tutun
Pânze	Sfori pentru vie	Pinză de impac.
Valtrapuri	Sfori p. saci	Rețele de paturi
Asternuturi	Spagat p. pachete	Saci p stors strug.
Fringhii	Sfori de legat	Fringhii p. snopl.

Cumpăr și vând saci de făină și țărițe, folosiți.

MAJOROS JÓZSEF
 — fabricant de trăsuri —
 Lugos, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute. —
 Reparaturi și orice lucrări din ramul acesta se efectuează repede și prompt.
 Lucru bun, serviciu solid și conștiințios

Albert Dobó,
 giuvargiu, Kolozsvár, **Mátyás király-tér 15.**
 (Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasor nice și giuvaricale
 — al lui ► **Husznik János** ◀ îl continui eu. —
 Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc după comandă medicală.

Mare depozit.
 Inspecția Ingine-
 gratuluiur.

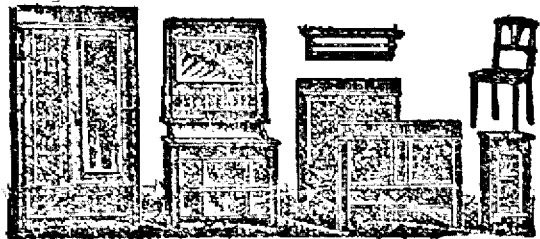
Agentura fabricel de mașini agricole:
Clayton & Suttleworth Ltd.
 Motoare cu olei brut.
 Tulumbe cu motor cu gaz.
 Motoare cu benzină.
 Localizatoarele automate de foc „Optimus“.
 Oleiuri de uns.

Anteprișa agricolă comercială ardeleană
Fr. Oliver Osztián & Comp.
 Cluj (Kolozsvár), Piața Matia Nr. 5.
 Telegramadr: Coloniale Kolozsvár.
 Telefon interurban No. 60.

Articole de specialitate.
 Cereți prospecturi.

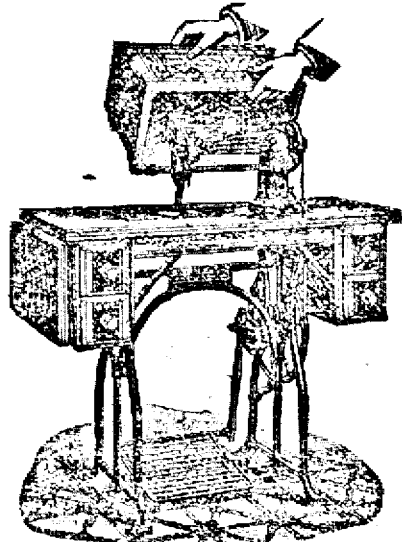
Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificatii. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrute în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-sud.

Distins în Timișoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

Fondat în 1880.

Reinhold ZOLLER

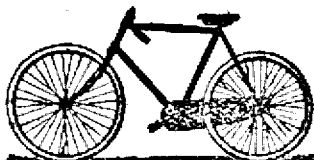
măiestru mecanic
FEHÉRTÉMPLOH
Schillergasse 8.
lângă „Burg”.

Își recomandă în public din

loc și provincie marele său atelier mehanic unde se repară tot felul de **mașini de cusut și biciclete.** Ține în depozit tot felul de **gramofone și plăci.**

Ține în depozit cele mai bune biciclete noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți singuratiche de mașini și biciclete.

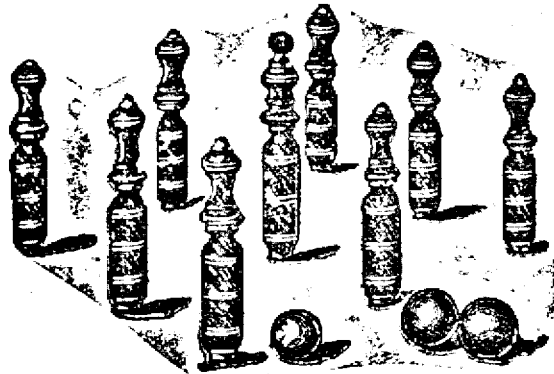
Prețuri moderate Serviciu prompt.

Trebitscher Sándor

strungar

— PANC SOVA, Gizella-utca —
vis-à-vis de hotelul KONTOLOVITS.

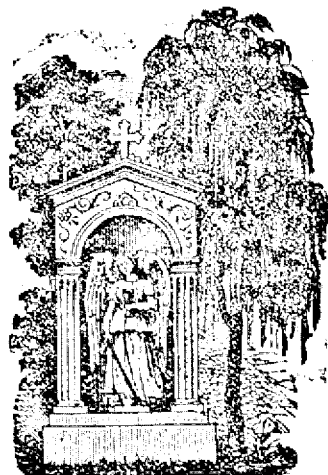
Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare tot felul de articole pentru fumători, ghergheturi pentru lucrul de mână etc. etc.

Serviciu prompt. Obiecte admirabile.
— Prețuri ieftine. —

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— HARKÁNYI EDE —
sculptor și pietrar în
— SZATMÁR-NÉMETI. —

Lucrări: Sculptură și monumente, altare amvoane, grilaje, bazine, statuete, rugi, cruci, pietre pentru mormint, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, mausolee, poduri, — scări balustrade, pavagii ș. a. —

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rijiți — pentru sămânță și sare, tocile etc. —

Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă — — prețurile cele mai convenabile. —

Se fac gratuit desenuri, rezervându-se dreptul de — proprietate. — Vă rog să fiți atenți la firmă. —

Motoare șvedeze pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem D'esel.
Motoare cu gaz.

Motoare

cu benzină, în cea mai bună execuție! Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole
Bpest, VI, Teréz-körut 21.
Cereți catalog.

Telefon 184.

Premiat de mai multe-ori.

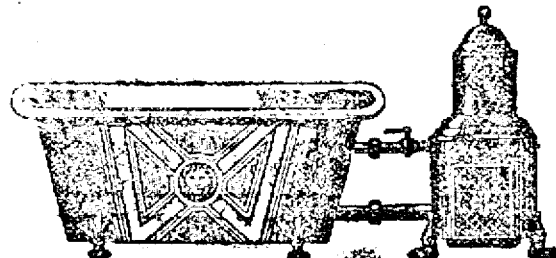
Telefon 184.

CARL PIFFL

Prima fabrică de obiecte de metal

Timișoara-Elisabetin. — Temesvár-Erzsébetváros. — Hunyadi-u. nr. 14.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichiglerie și anume: vane de scaldat, de șezut și pentru copii, — scaune pentru scaldat încălzitoare și vane

de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu). Lăzi pentru lemne și pentru cărbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, ulcioare și căni. Catalog de prețuri la dorință gratuit.

Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ține. Conduct pentru apă, aranjări pentru

— — baie și closete engleze cu neîntreținut aparat „Temes”. — Acoperi de case și turnuri, globuri și cruci. — Ucenici se primesc cu condițiuni foarte bune.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta I 1896

Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonizate pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în- te cu deosebire — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sîc stă- tătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-cuarante ilustrate gratis.

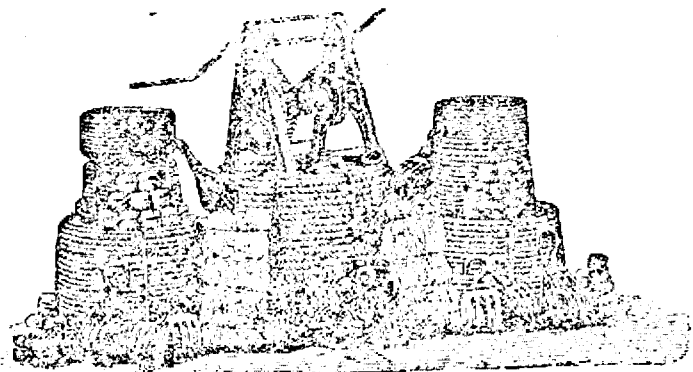

Funăria cea mai mare din Ungaria sudică — este a lui **Joanovics János** Toffelul de funil de cânepă, de fir, brăcii, legătoare. Așezare și scurtare de funil de cânepă pentru transmisiuni. — **Lugoj (Lugos)**. Atelierul: strada Făgetului No 77. — Magazin și birou: Palatul Poporului.

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii :

Funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru boi, opitoare, ștreanguri, hamacuri, mreje p. pescari, rețele pentru cai etc.

Torturi pentru țesături, brăuri de cânepă și de jută (pânză), bătaoare de cânepă, pânze (Pack) țesături, saci de cânepă, pânză și jută, pânze impenetrabile, sbiciuri, cergi și codoriști etc. etc. Serviciu prompt

IGNA DEMIAN

coloratură de haine,
curățitorie chimică,
și mașină cu aburi de
spălat rufe albe în
UJ-SZENT-ANNA.

Colorez (văpsesc) și curăț chimic: toffelul de vestminte bărbătești, femeiești și copilărești, pardesii și paltoane, în întregime fără nici o desfacere, stoffe pentru mobile, perdele, dantele, broderii, mănuși, borangi-curii etc. În rufăria mea, ajustată bogat, se spală curat ca zăpada, fără materii mistuitoare, în deosebi gulere și manșete, cămăși bărbătești, etc., cari prin mașinele mele de călcat ajung la un luciu încât nu se pot deosebi de cele mai noi. — Comandele cu posta se expediază punctual și cu acuratețe.

Fillala în Arad, la
Iosif Ștefan, pe piața Tököly.
(În casa bisericii române).

Ingrigirea frumuseții.

Chimia aranjată pentru îngrijirea frumuseții face accesibile preparatele sale și prin săpunuri. Cu dreptul renumelui său săpunul pentru înmuierea pielii „Gladys” se poate mândri că e cel dintâi pe acest teren. Cei cari țin să-și păstreze vioiciunea feței și în locul pielii sbircite se aibă pielea fină și roză, să folosească săpunul de spumă „Gladys” în locul multimei de săpunuri cari folosindu-le fac și cea mai strălucitoare piele să se adune și să se ofilească.

Prețul 1 coroană 50 fileri.

Cu seria preparatelor „Gladys” trebuia să tindă și la scoaterea din circulație a pudrelor franceze de pe terenul patriei. Aceasta a reușit, căci prin pudra „Gladys” s’a aflat un mijloc de frumusețe nestrucios și vrednic de încredere care nu numai că a prescurtat cinstea și renumele pudrelor franceze, dar și în străinătate îi face concurență mare.

Prin alcoolizarea fină și lipsa de plumb a pudrei „Gladys”, aceasta a cucerit mult, atât în țară cât și în străinătate. Calitatea de a se lipi și faptul, că nu se vede decât foarte discret, eschide orice concurență. Strălucirea și albul ei e ca luciul marmorei de Carrara. Se găsește în trei culori: albă, roză și galbenă.

Prețul unei cutii: 2 și 3 coroane.

Deoarece preparatele „Gladys” au multe contrafaceri, preparatorul își rezervă sigur lui dreptul de desfacere.

Se află la farmacia „Impăratul Roman” alui
VIG BÉLA
Budapest, II., Fő-utca 54 szám. II

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS ES TARSÁ sculptor și măiestru pietar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Biroul Central:
Nagyszeben, Felscher-gasse 17.
Filiale: Déva, Nagyvárad.

Abonați și răspândiți TRIBUNA

Expoziția generală din Paris 1900 „Grand Prix”

Restitutions-Fluid de Kwizda:
este apă de spălat caii, brevetată c-reg. O sticlă costă 2 cor. și 80 fil. - De 40 de ani se folosește în stautele de curte și alergări, în grajdurile mai mari aște singuraticilor ca întăritor excelent, la înțepenirea mușchilor, etc. - La dresări are rezultat minunat, căci dă cailor putere, să biruie mai multă muncă. - Numai având breveta e veritabil Restitutions-Fluidul de Kwizda. Vignetele brevete și învalișul sunt scutite prin lege. - Se capătă în toate farmaciile și drogeriile. Catalog ilustrat gratis și fr. Depozit prin:

Franz Joh. Kwizda, farmacist, liferantul curții ces. reg. austro-ungare, reg. române și reg. Bulgare. Korneuburg bei Wien. - I.

La NAGYENYED
Com. Alsófehér

să se adreseze,

cine dorește a-și procura varietăți autentice de:

Pomi roditori
arbori pentru alee, plante de ornament, conifere, plante de împrejmuire, fructe cu boabe, puieți, etc

Vițe altoite
(calitate superioară)
viță europeană și americană cu și fără rădăcini
(Catalog instructiv la cerere gratuit).

FISCHER & COMP
Pomi Vitei Cultură

Hunvald Gyula

magazin de porțelanărie, articole de argint de china și lampe.
Kolozsvár, Kossuth Lajos-u. Nr. 3 (casa proprie).

Recomandă în atenția on. public din localitate și provincie — magazinul său non asortat cu articole de sticlărie, porcelan, argint de china și lampe unde se găsesc obiecte de bucatărie și sufragerie dela cele mai simple până la cele mai luxoase, din argint de china, apoi lampe de tavan pentru saloane și sufragerii pe lângă prețuri moderate. Lucrări de edificație se efectuează cu acuratețe. Serviciu culant și foarte punctual.

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product higienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricnuite de înfierbânteli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 teglă 1 coroană.

„Ianer“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încrețurile și e cu totul nestricăcioasă. In culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiilor burețoși, contra mirosului greu de gura. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer“ esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea măreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri

„Ianer“ pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 4 coroane.

„Ianer“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet or în blond părul sur și cărunț. Nereșita colorii e echisă. La comenzi să se noteze că părul încărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Ianer“ apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

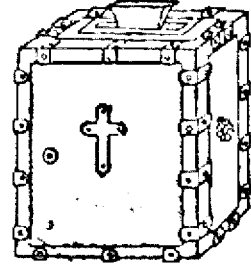
Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer“ leșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

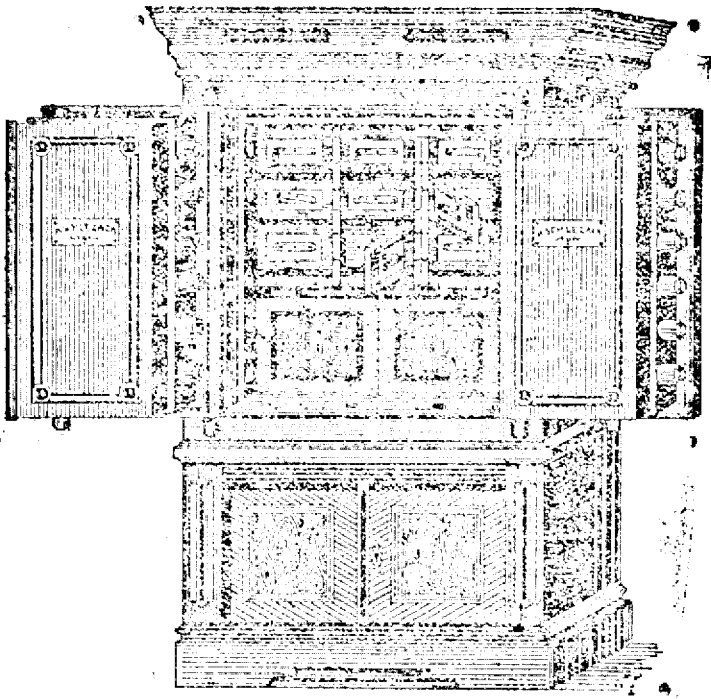
Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 70.

A. SCHLEZACK fabrică de casse pentru bani și tresoare în Sibiu-Nagyszeben, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scyolith și asbest incombustibile, recunoscute de cele mai bune. Scutare și casse panțerate sigur din antogen și thermit, camere panțerate, casse pentru acte, casete, prese pentru copiat, lacăte de siguranță, etc.

Referindu-vă la ziarul nostru vi-se trimite prețuri curente gratuit și porto fr. Fabricare din materialul cel mai bun.

OH! DOAMNE!

Mă nădușe afurisita de tușă.

In contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent.

— Prețul unei cutii 1-20 cor. —

— O cutie de probă 50 fileri. —

Depozit principal la:

farmacia „NADOR“ gyogytár Budapest, VI., Váci-körut 17.

SĂ TRĂIASCĂ!

„Pastilele lui Egger“ m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Cyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojtek és Weisz. — In Gyorok la farm.: Masznik Dániel. — M. Pécska: Adler Gy. Lajos. — Ó-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszon: Füredi Ede örök.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trușești sunt atrofiate și cari în urma ușurării din tinerete și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestor stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva cărui oameni să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile or secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăina aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiincios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și stie a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va începe existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr.-ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta VII, Hákóczy-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trușești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul iuse eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se înlătesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele siflice, boalele de țevă, bșică, nervi și șira spinării, începăturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femelești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceoace privește cura, depărtarea nu este piedecă, oăci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătură numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit fie-cărui. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând de la 10 ore a. m. și până la 6 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta, Isla 1 Nov. IV., Muzeum-körut 13.

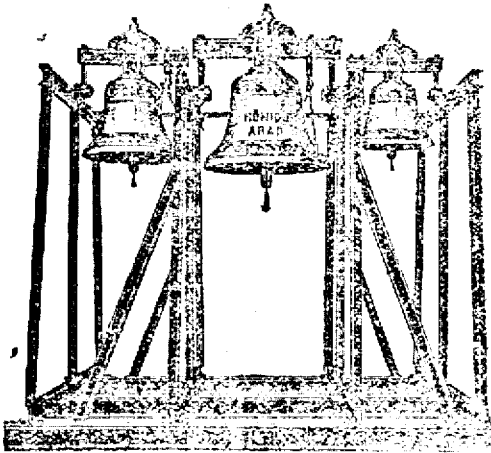
Friederic Höning

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

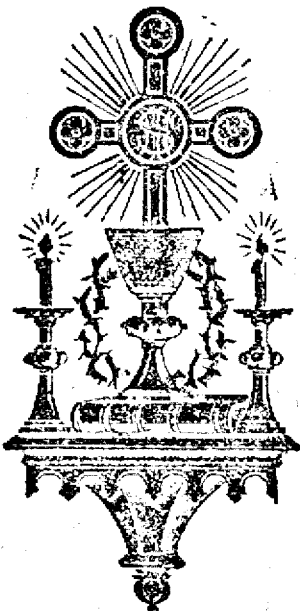
Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiași tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și tarnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimcarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire nelnsennată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiunil — la dorință se trimite gratis

Dipl. de onoare Lovrin 1902. Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și ajutori bisericești.

Intensiat la 1883

Telefon pentru comit. și oraș 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

În colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

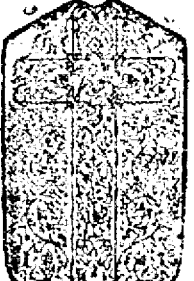
Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a profimel cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steagari, cruci, statuo — sau altfel de ajusturi bisericești —

tot astfel marele său asortiment pentru materiale — necesare la formarea ajustărilor bisericești. —

Pentru liferările mele iau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

**STEFAN SLADECK UN
FABRICĂ DE MOBILE
VIRSET**
Strada
Kudritzer No 44-46

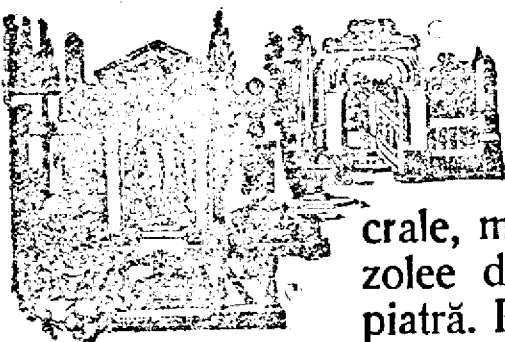
: Cea mai renumită :
mare fabrică
- de mobile -
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobi-
lele cele mai mo-
derne și luxoase
cu prețuri foarte
— moderate. —

Mare depozit de piane
excelente, covoare, per-
dele, țesături foarte fine
— și mașini de cusut. —

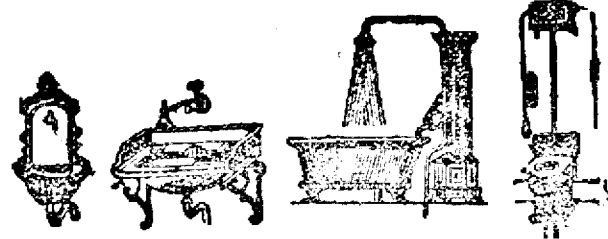

NAGY IÓZSEF, sculptor.
Fabrică cu instalații electrice pentru orice
mobile de marmor, granit, sienit și mar-
mor de labrador. — Brașov—Brassó.

Primește orice
lucrări de sculp-
tură, precum -
și pietre sepul-
crale, monumente, mau-
zolee din ori-ce fel de
piatră. Prețuri moderate.

**Apa-
ducte.**

Cei ce doresc apa ducte ieftine să se adreseze la antepriza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.
cunoscut atât în Budapesta cum și întreagă țara. Telefon Nr. 779.
— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi
și școale. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase
ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

Telefon 670—579.

Telefon 670—579.

Inainte de ce ti-ai fi cumpărat

lemnele de ^{trebuință} **foc**
_{pentru}

cereți deslușiri asupra prețului,

căci eu nu numai că

vînd cele mai ieftine

lemne de foc

prima calitate

ci pentru un florin de stângen le și tai cu fe-
restrăul propriu circular.

Așteptând binevoitorul sprijin, sunt

Cu deosebită stimă:

PETRU NOVAC,

negustor de lemne în

Arad, Óvár-tér 10 (lângă pod) și Teloky-u 4.

Lemne de foc mărunțate expedez acasă.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI

ARAD,
Forray-utca Nrul 2.

Postavuri de reve-
renzi, briuri preo-
țești, roșii, vânate și
:: negre. ::

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit
noutățile de toamnă

în stofe, mătăsuri, delainuri, zeyruri,
crotoane, batisturi și multe alte articole
cari nu se pot toate înșira. ☹ ☹

Cea mai bogată ma-
gazie în articli pen-
tru sfintele biserici
: și preoți :

Căbrapi împlețiți în temnița.

Pianuri sau Harmoniuri

se cumppără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu

Str. Cîsnădiei 9. (vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman).
intemeiat la anul 1867 ca I-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică.

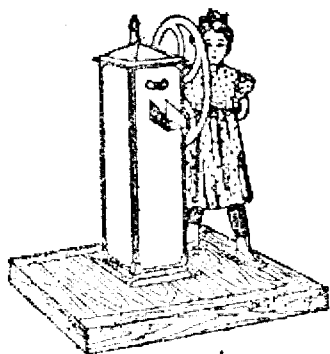
Sortiment bogat de pianuri de închiriat.

Plătire în rate după dorință.

Pianuri vechi să primesc ca schimb.

Kuceses Károly atelier de mașini în Makó

Recomandă pompele sale mai noi cu lanț brevetate sântâni e executate în atelierul propriu care au preferința, că sunt ieftine, nu îngheață, foarte durabile, ocupă loc puțin, umblă ușor și sunt atât de plăcute, încât sunt o podoabă pentru curte. Catalog de prețuri la dorință — se trimite gratuit :
Kuceses Károly, Makó
(Măcăr, comitatul Cenadului).

Atențiune!

SINGURUL INSTITUT DE ASIGURARE

:: ARDELEAN ::

TRANSYLVANIA

Str. Cîsnădiei 5. **SIBIU.** Str. Cîsnădiei 5.

Recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai ieftine și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr. cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apaducte.

Prospecte în combinațiunile cele mai variate se trimit și se dau gratuit, ori ce informații în biourile Direcțiunii, strada Cîsnădiei Nr. 5 și la toate agentu ile.

Persoane vesate în achiziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții foarte favorabile.

Atențiune!

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba. în Nagyvárad.

Sas-utca Nr. 7.